

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

N nasza
inicjatywa

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

STRATEGIA WDRAŻANIA

PROJEKTU INNOWACYJNEGO TESTUJĄCEGO

Temat innowacyjny:

Rozwiązania systemowe pozwalające zintegrować prace publicznych i niepublicznych jednostek działających na rzecz osób wykluczonych społecznie oraz wypracowanie mechanizmów współpracy pracowników socjalnych z pracownikami innych instytucji publicznych oraz organizacji świadczących usługi na rzecz klientów pomocy społecznej.

Projektodawca:

Stowarzyszenie Ruch Społeczno-Samorządowy „Nasza Metropolia”

Tytuł projektu:

„Model współpracy IRP i IPS narzędziem efektywnej aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych”

Numer umowy:

UDA-POKL.01.01.00-00-015/10-01

Warszawa 2011

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	2
1. Uzasadnienie	4
1.1. Opis i skala problemów grupy docelowej oraz wykazanie niedoskonałości stosowanych dotychczas instrumentów.	
1.1.1. Postrzeganie problemów z perspektywy bezrobotnych i pracowników instytucji – porównanie.	
1.1.2. Współwystępowanie czynników utrudniających powrót na rynek pracy.	
1.2. Przyczyny występowania problemów.	
1.3. Konsekwencje istnienia zidentyfikowanych problemów.	
2. Cel wprowadzenia innowacji	13
2.1. Cele projektu vs. cele wprowadzenia innowacji.	
2.2. Stan docelowy po wprowadzeniu innowacji oraz sposób weryfikacji osiągnięcia celów.	
3. Opis innowacji i Produktu Finalnego	17
3.1. Innowacja.	
3.2. Grupy docelowe wdrażanej innowacji.	
3.3. Efekty zastosowania innowacji.	
3.4. Innowacja i Produkt Finalny.	
3.4.1. Innowacyjność.	
3.4.2. Produkt Finalny.	
3.4.2.1. Część zasadnicza: Model współpracy publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej.	
3.4.2.2. Produkt Pośredni – E-narzędzie/ Lokalna Platforma Współpracy	
3.5. Warunki konieczne właściwego działania innowacji.	
3.5.1. Kultura organizacji.	
3.5.2. Kwestie prawne.	
3.5.3. Przepływ informacji.	
4. Plan działań w procesie testowania Produktu Finalnego	29
4.1. Grupa użytkowników i odbiorców biorąca udział w testowaniu.	
4.2. Etapy procesu testowania.	
4.2.1. Zakres szkoleń dla użytkowników.	
4.3. Monitoring testowania.	
5. Sposób sprawdzenia, czy innowacja działa	35
5.1. Sposób oceny wyników testowania produktu.	
5.2. Efekty zastosowania innowacji uzasadniające stosowanie innowacji na szeroką skalę.	
5.2.1. Ewaluacja zewnętrzna.	
6. Strategia upowszechniania	37
6.1. Wymiary upowszechniania – grupy docelowe/ analiza interesariuszy.	
6.2. Plan działań upowszechniających.	
7. Strategia włączania do głównego nurtu polityki	42
8. Kamienie milowe II etapu Projektu	43
9. Analiza ryzyka	44
Wykaz załączników	47

Wprowadzenie

Projekt został opracowany w odpowiedzi na istniejący problem niskiej skuteczności procesu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w Polsce.

Celem Projektu jest zwiększenie efektywności działań publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej, aktywizujących zawodowo osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Projekt zakłada wypracowanie nowego modelu współpracy publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej oraz opracowanie uniwersalnego e-narzędzia, prowadzących do skutecznej aktywizacji poszczególnych grup osób bezrobotnych.

Potrzeba realizacji Projektu wynikała z analiz:

- dostępnych danych statystycznych
- dotychczas przeprowadzonych badań i raportów

dokonanych na etapie konstruowania wniosku, w fazie przygotowawczej i została potwierdzona wynikami badań i analiz przeprowadzonych w I etapie realizacji Projektu (etap badawczy).

Badania właściwe poprzedzone były analizą istniejących danych (analiz statystycznych i opracowań) w tym obszarze oraz pilotażem jakościowym – wywiady przeprowadzone we wstępnej fazie projektu pozwoliły na ewaluację wstępnych założeń badania, dopracowanie scenariuszy rozmów w wywiadach jakościowych oraz przygotowanie kwestionariuszy do badań ilościowych.

Badanie osób bezrobotnych przeprowadzono w ścisłej współpracy z Urzędami Pracy woj. mazowieckiego, które zgodziły się na udział w Projekcie. Część ilościową badania przeprowadzono metodą samowypełnianych ankiet, część jakościową – metodą pogłębionych wywiadów grupowych (FGI).

Użytkownicy to próba kluczowa dla Projektu, dlatego badanie ilościowe przeprowadzono na terenie całego woj. mazowieckiego. Posłużono się metodą ankiety internetowej. Badanie jakościowe przeprowadzono na terenie Urzędów Pracy współpracujących w Projekcie metodą Diad (wywiady pogłębione prowadzone z dwoma osobami).

Udział w badaniach był dobrowolny i anonimowy.

1. Badania wstępne: **desk research i badania pilotażowe**

- badania pilotażowe/ empiryczne: wywiady grupowe/ 2-6 osobowe; 6 wywiadów z użytkownikami – UP, OPS, NGO i 6 wywiadów z odbiorcami – osoby bezrobotne)

2. Badania właściwe: badania jakościowe i ilościowe

- **badanie jakościowe:** wywiady grupowe/ 2 osobowe; 6 wywiadów z **użytkownikami** – UP, OPS, NGO i 6 wywiadów z **odbiorcami** – osoby bezrobotne)
- **badanie ilościowe użytkowników:** badanie wykonane metodą ankiet elektronicznych dystrybuowanych do użytkowników poprzez kontakty e-mailowe;
- **badanie ilościowe odbiorców:** badanie wykonane za pomocą samowypełnianych (pytania zamknięte i otwarte) ankiet papierowych dystrybuowanych wśród potencjalnych odbiorców/ osób bezrobotnych

W badaniu ilościowym uczestniczyło (wypełniło ankiety):

- **93 Użytkowników**
(w tym: 31 pracowników urzędów pracy, 51 pracowników ośrodków pomocy społecznej, 11 przedstawicieli organizacji pozarządowych)
- **324 Odbiorców**

Przyjęty schemat działań pozwolił na:

- zebranie kompleksowej i obiektywnej wiedzy na temat stanu aktualnego i umieszczenia jej w szerokim kontekście dotychczasowych doświadczeń,
- przygotowanie konkretnych propozycji rozwiązań dla zdiagnozowanych problemów,

- wielowymiarową analizę zebranych wyników i proponowanych rozwiązań pod kątem możliwości wprowadzenia ich w życie, przy zachowaniu adekwatności do aktualnej sytuacji społecznej

Celem badania odbiorców/ osób bezrobotnych było określenie ich potrzeb w kontekście oferowanych przez różne instytucje form wsparcia w powrocie na rynek pracy. Badanie brało pod uwagę specyfikę potrzeb poszczególnych grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy (defaworyzowanych). Ważną część analiz stanowiła diagnoza współistnienia poszczególnych czynników: jak powszechne jest należenie do więcej niż jednej grupy defaworyzowanej, jakie problemy współistnieją najczęściej, etc.

Celem badania użytkowników było zdiagnozowanie bieżącej sytuacji dotyczącej współpracy poszczególnych instytucji w procesie aktywizacji bezrobotnych oraz potrzeb związanych z usprawnieniem tej współpracy. W szczególności:

- Przepływ informacji pomiędzy instytucjami
- Koordynacja działań pomiędzy instytucjami
- Możliwość udzielania bezrobotnym długofalowego, zindywidualizowanego wsparcia
- Informowanie bezrobotnych o możliwościach wsparcia dostępnych w różnych instytucjach
- Powszechność stosowania dostępnych form wsparcia
- Postrzeganie skuteczności poszczególnych form wsparcia
- Dopasowanie form wsparcia do sytuacji bezrobotnego (wg. przynależności do grup defaworyzowanych na rynku pracy)

Celami szczegółowymi badań użytkowników było ustalenie pełnego zakresu potrzeb i problemów grup docelowych, ustalenie hierarchii ważności tych problemów i potrzeb, szczegółowa diagnoza przyczyn niepowodzenia dotychczasowych rozwiązań, określenie stopnia otwartości na stosowanie nowych rozwiązań, najważniejszych barier ich wprowadzania, dokładna analiza systemu zależności pomiędzy poszczególnymi grupami docelowymi oraz elementów blokujących/ utrudniających współpracę pomiędzy instytucjami.

Szczegółowe wyniki badań zawarte zostały w:

-Załączniku nr 2 Raport wyjścia, pt.: „Analiza potrzeb instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej (z uwzględnieniem organizacji pozarządowych)”

-Załączniku nr 3 Raport wyjścia pt.: „Analiza potrzeb Odbiorców – raport zbiorczy”¹

1. Uzasadnienie

1.1. Opis i skala problemów grupy docelowej oraz wykazanie niedoskonałości stosowanych dotychczas instrumentów

Projekt został opracowany w odpowiedzi na zidentyfikowany problem niskiej skuteczności procesu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Analizy danych statystycznych oraz dotychczas przeprowadzonych badań i raportów dokonane na etapie konstruowania wniosku, w fazie przygotowawczej oraz w I etapie realizacji Projektu (etap badawczy) wskazują, że stosowane dotychczas metody i środki aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych są mało skuteczne i w konsekwencji nie przyczyniają się do wymiernego zmniejszenia problemu bezrobocia w Polsce.

---

¹ Produkt dodatkowy, nie uwzględniony we wskaźnikach określonych we wniosku o dofinansowanie, zestawiony w celu usystematyzowania i zebrania danych z raportów cząstkowych - załączników nr 6 - 11

Wg badań GUS w 2010r w Polsce zarejestrowanych było 1.812.800 bezrobotnych, w tym 944.800 kobiet, z czego wyrejestrowanych zostało zaledwie 273.500 osób, z czego 104.945 osób znalazło pracę za pośrednictwem UP. Wskaźniki świadczą o zaktywizowaniu zaledwie 5,8% bezrobotnych.

Skalę problemu ukazuje fakt, iż z 242.400 bezrobotnych (za GUS 2010r.) nowo zarejestrowanych aż 75% to bezrobotni rejestrujący się po raz kolejny. Analogicznie sytuacja wygląda na terenie województwa mazowieckiego, gdzie 38% z osób wyrejestrowanych znalazło pracę, co daje wynik niecałych 6% zaktywizowanych bezrobotnych w skali województwa.

Przykładem działań IRP nakierowanych na aktywizację zawodową bezrobotnych na terenie woj. mazowieckiego może być program *Aktywizacji Zawodowej Osób Bezrobotnych „Mazowsze 2008* realizowany w 2008 r. przez WUP. Na obszarze objętym projektem zarejestrowanych było ponad 90% bezrobotnych z woj. Mazowieckiego, w liczbie ok. 273.600 os. (wg GUS, 2008), działaniami aktywizującymi objęto grupę 17.788 os., czyli zaledwie 6,5% bezrobotnych w województwie. 2.527 uczestników znalazło zatrudnienie – co stanowi: 14,2% w skali projektu, jednak należy podkreślić, iż wynik stanowi zaledwie 0,9% zaktywizowanych bezrobotnych w skali obszaru objętego projektem. Koszt realizacji programu wyniósł 95.814.677,75 zł, co w przeliczeniu na jednego efektywnie zaktywizowanego uczestnika wynosi 37.916,4 zł – kwotę bardzo wysoką.

Na polskim rynku pracy można wyróżnić grupy osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (*podział za MPiPS*), są to:

- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby bezrobotne do 25 roku życia,
- osoby bezrobotne w wieku powyżej 50 lat,
- osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych,
- osoby bezrobotne samotnie wychowujący dzieci do 18 lat,
- osoby bezrobotne niepełnosprawne.

Wyniki badań wnioskodawcy wskazują, iż najliczniejszą grupę w woj. mazowieckim tworzą długotrwale bezrobotni (41%). Powszechnym problemem jest również brak kwalifikacji (27% wynik badań nieco niższy w stosunku do danych GUS – 30%), zarówno młody jak i starszy wiek, to czynnik utrudniający znalezienie pracy ok. 20% bezrobotnych.

Problemy bardzo istotne, ale dotyczące znacznie mniejszej liczby bezrobotnych to samotne wychowywanie dziecka (7% wynik badań nieco wyższy w stosunku do GUS – 5%) oraz niepełnosprawność (4%).

Jako główny problem, nie pozwalający na znalezienie pracy, bezrobotni wskazywali swoje niskie kwalifikacje (39%) i brak doświadczenia (31%). Dostrzegali oni też niekorzystną sytuację na rynku pracy, której efektem są złe warunki oferowane przez pracodawców (21%). W dalszej kolejności pojawiały się przyczyny obiektywne, takie jak konieczność opieki nad dzieckiem (18%), czy zły stan zdrowia (14%)².

W opinii pracowników zarówno UP i OPS najważniejszym czynnikiem utrudniającym znalezienie legalnej pracy jest podejmowanie przez zarejestrowanych bezrobotnych pracy na czarno (ponad 80%).

Drugi najpowszechniej wymieniany przez pracowników UP czynnik to niechęć do znalezienia pracy /akceptowanie pozycji bezrobotnego (84%). Jak potwierdzają badania jakościowe, jest to poważny problemem, dla którego obecnie brak rozwiązań systemowych. Pracownicy potrafią zwykle powiedzieć, którzy bezrobotni są zainteresowani podjęciem pracy a którzy nie, jednak nie mają metod i środków na udzielenie pomocy tej ostatniej grupie. Udzielenie tym osobom skutecznej pomocy wymagałoby wsparcia w trybie indywidualnym i pracy zarówno nad kwalifikacjami jak i motywacją do pracy – tego typu działania nie są uwzględnione obecnie w ramach opieki świadczonej przez UP.

Dopiero na kolejnym miejscu pracownicy UP wymieniają czynnik, na który ich działania mają bezpośredni wpływ – kwalifikacje niedostosowane do potrzeb rynku pracy (68%), czy po prostu niskie kwalifikacje (61%).

² Zob. Załącznik nr 3: Raport wyjścia pt. „Analiza potrzeb Odbiorców – raport zbiorczy”

Czwarta najczęściej wymieniana przyczyna to złe warunki pracy oferowane przez pracodawców (68%) – ponownie czynnik, na który Urzędy Pracy nie mają wpływu.

Dość częstym wskazaniem barier w podejmowaniu zatrudnienia są również problemy psychiczne i psychologiczne – uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz wyuczona bezradność (wskazała tę barierę połowa urzędników UP i OPS). Pomoc udzielana takim osobom musi być długofalowa, nie może być interwencyjna. Tu szczególnie jest wymagana współpraca wielu instytucji.

Podopieczni OPS to osoby w trudniejszej sytuacji niż „przeciętny bezrobotny” – w ich przypadku, obok niskich kwalifikacji (80%), pracownicy najczęściej obserwują wyuczoną bezradność (75% - w wyniku dotychczasowych negatywnych doświadczeń), ważnym problemem są też uzależnienia (aż 61%).

Ponadto warto w tym miejscu zauważyć, iż badania pokazały, że z pomocy OPS korzystało zaledwie 17% badanych bezrobotnych. Najczęściej z różnych form pomocy korzystali długotrwale bezrobotni, samotni rodzice oraz osoby starsze, powyżej 50 roku życia. Wyniki badań negują tezę, iż bezrobotni masowo korzystają z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej i że pobierane zasiłki demotywią do podjęcia pracy (wysokość płacy często jest niższa, niż otrzymane zasiłki)³.

1.1.1. Postrzeżenie problemów z perspektywy bezrobotnych i pracowników instytucji - porównanie

Ciekawym jest fakt, iż przeprowadzone badania wskazały, że postrzeżenie problemów, które nie pozwalają na znalezienie pracy, jest różne wśród bezrobotnych i pracowników instytucji świadczących pomoc. W oczywisty sposób pracownicy instytucji, zajmując się wieloma osobami, znacznie więcej problemów uznają za istotne, niż sami bezrobotni wypowiadający się tylko na własny temat. Jednak również waga wskazywanych problemów zasadniczo się różni.

Większość osób pracujących z bezrobotnymi styka się z sytuacją podejmowania przez zarejestrowanych w UP bezrobotnych pracy na czarno i niskiej motywacji do podjęcia pracy – są to dwa problemy najczęściej wymieniane przez pracowników UP. Jednocześnie sami bezrobotni wspominają o nich bardzo rzadko. Co ciekawe, częściej wymieniana jest przez nich praca na czarno (12%), niż brak motywacji (1%), mimo, że przyznanie się do tego ostatniego niczym nie grozi. Można przypuszczać, że gdyby przyznanie się do pracy na czarno nie groziło negatywnymi konsekwencjami bezrobotni dużo częściej wskazywaliby ten aspekt. Postrzeżenie motywacji do pracy zasadniczo natomiast różni bezrobotnych i osoby zajmujące się ich aktywizacją.

Badania jakościowe pokazują, że osoby nie zainteresowane podjęciem pracy nie postrzegają swojego braku motywacji, jako problemu. Te osoby zwykle mają jakieś „poboczne” źródło dochodów pozwalające im na „przetrwanie”, jest to pewien na radzenie sobie trudną sytuacją na rynku pracy.

Prace oferowane w UP nie spełniają minimalnych oczekiwań wielu bezrobotnych (niskie wynagrodzenia, konieczność dojazdu, praca fizyczna nie biurowa itp.), nie są wystarczającą motywacją żeby zmienić sposób życia. Mówiąc więc o braku motywacji, dotykamy szerszego problemu – z jednej strony jest akceptacja życia „na bezrobociu” z drugiej - rynek pracy który nie oferuje możliwości zachęcających do zmiany.

Pracownicy UP są w stanie rozpoznać osoby, które nie są zainteresowane znalezieniem pracy ale zwykle są wobec tego faktu bezradni. Jest to bardzo istotny problem, dla którego ciągle brak zadowalających rozwiązań systemowych.

Na drugim krańcu spektrum znajduje się problem kwalifikacji i doświadczenia - jest jego waga jest oczywista dla wszystkich badanych grup. Pracownicy UP, patrząc strategicznie na rynek, nazywają go częściej „niedostosowaniem kwalifikacji do potrzeb rynku pracy”, sami bezrobotni „niskimi kwalifikacjami” i „brakiem doświadczenia”, jednak dla wszystkich oczywiste jest, że przy braku możliwości zatrudnienia w wybranym zawodzie, ważne jest poszukiwanie pracy gdzie indziej. Rozwiązania systemowe służące zmianie kwalifikacji i dostosowywaniu ich do potrzeb rynku pracy są już zaawansowane i ciągle się rozwijają.

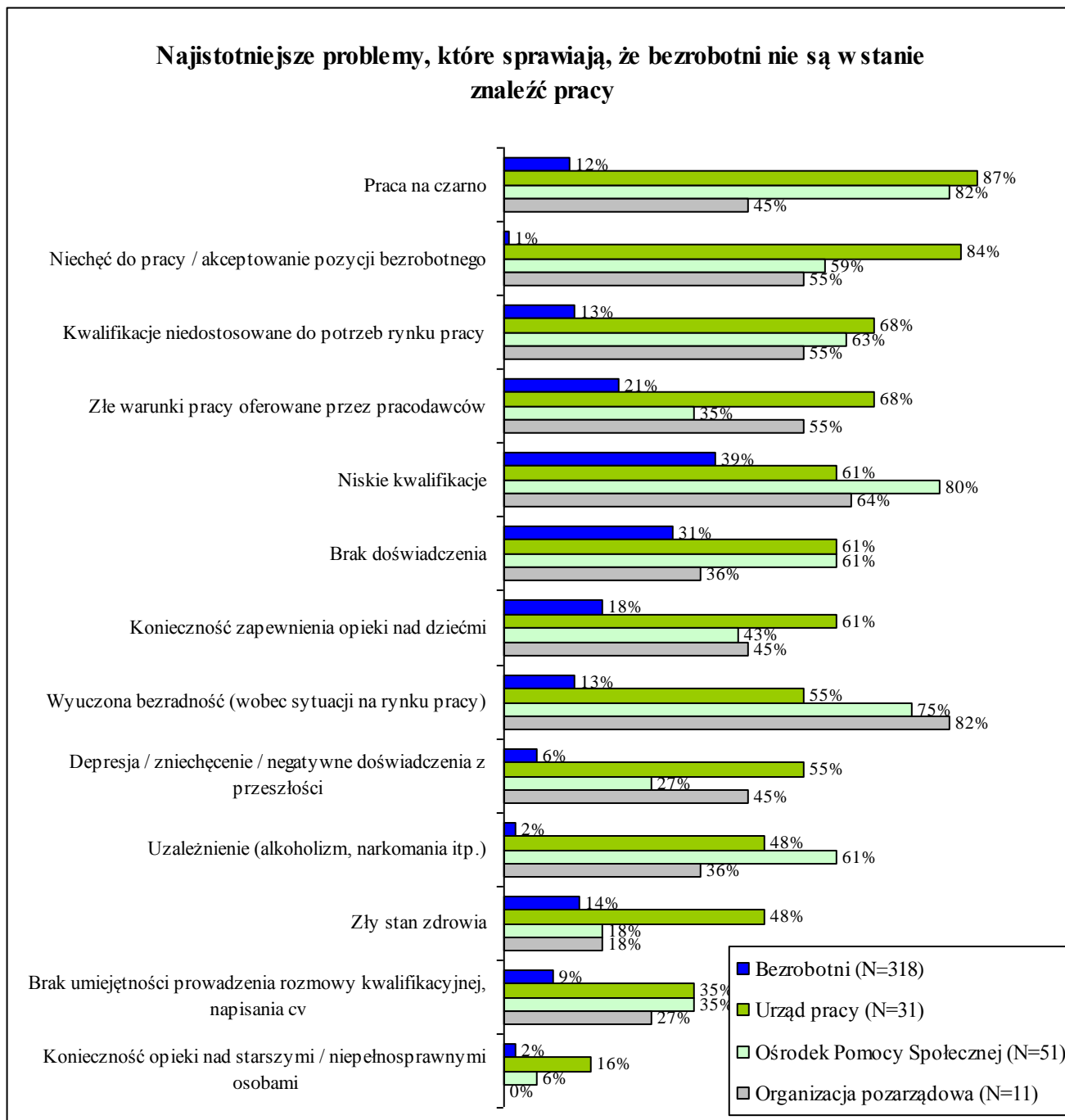
---

³ Więcej w: Załącznik nr 2: Raport wyjścia pt.: „Analiza potrzeb instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej (z uwzględnieniem organizacji pozarządowych)”

Problem trudnego rynku pracy (złe warunki pracy oferowane przez pracodawców) jest wskazywany przez wszystkie badane grupy, najczęściej przez UP, które mają na co dzień kontakt z mało atrakcyjnymi ofertami pracy. Mimo, że jest to problem zasadniczy, wybiega on poza obszar zainteresowania Projektu oraz wpływu badanych instytucji⁴.

Wykres poniżej zestawia opinie wszystkich badanych grup celowych. Wyniki ułożono wg. wskazań UP, gdyż pracownicy tej instytucji mają kontakt z najszerszym spektrum osób bezrobotnych.

Wykres: Najistotniejsze problemy, które sprawiają, że bezrobotni nie są w stanie znaleźć pracy

Źródło: badanie własne – Pracownicy Instytucji oraz Bezrobotni

⁴ Zob. też: Załącznik nr 2: Raport wyjścia pt.: „Analiza potrzeb instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej (z uwzględnieniem organizacji pozarządowych)”

1.1.2. Współwystępowanie czynników utrudniających powrót na rynek pracy

Szczególna sytuacja na rynku pracy dotyczy większości zbadanych bezrobotnych. Tylko 24% badanych nie przynależało do żadnej z grup defaworyzowanych. Przynależność do jakiegokolwiek grupy defaworyzowanej zwiększa prawdopodobieństwo poszerzenia grona osób bezrobotnych, zmniejsza też prawdopodobieństwo szybkiego znalezienia pracy.

Około połowę bezrobotnych w szczególnej sytuacji dotka tylko jeden z 6 czynników. Druga połowa to osoby, których jednocześnie dotyczą dwa lub więcej problemów.

Analiza współwystępowania konkretnych czynników pokazuje, że najczęstsza sytuacja, to jeden czynnik - wyłącznie długotrwałe bezrobocie (15%). Kolejne ze względu na liczebność grupy to już osoby, których dotyczą przynajmniej 2 czynniki. Najczęstsze kombinacje to:

- długotrwałe bezrobocie i brak kwalifikacji (12%),
- długotrwałe bezrobocie i starszy wiek (12%),
- młody wiek i brak kwalifikacji (9%).

Należy podkreślić, że w oficjalnych statystykach brak danych dotyczących dyskryminacji wielokrotnej, a więc sytuacji, w której jedna osoba znajduje się w specyficznej sytuacji na rynku pracy z powodu więcej niż jednego czynnika defaworyzującego.

Zauważenie tego problemu i przeprowadzenie badań tych współzależności należy uznać za nowy element innowacyjności projektu, z którego wystąpieniem wiąże się modyfikacja (w stosunku do wniosku) założeń i kształtu produktu finalnego.⁵

1.2. Przyczyny występowania problemów.

Przyczyny (wskazane we wniosku) występowania problemów zidentyfikowanych zarówno na etapie konstruowania wniosku, w fazie przygotowawczej jak i zidentyfikowanych w I etapie realizacji Projektu (etap badawczy) potwierdzają wyniki badań przeprowadzonych przez wnioskodawcę.

1. *Analiza aktualnej struktury instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej w kontekście zakresu ich wzajemnej współpracy ... (MPiPS, 2009)* wskazuje na przyczyny związane ze współpracą instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej. W opracowaniu wskazano jako najsłabsze obszary:
  - realizację takich samych zadań o charakterze szkoleniowym zarówno przez IRP, jak i IPS (dublowanie się działań),
  - brak koordynacji działań i brak rozwiązań systemowych stymulujących mechanizmy współpracy pomiędzy IRP a IPS na poziomie regionalnym,
  - brak pożądanej skali współpracy IRP i IPS w ramach PO KL
  - brak dostatecznej wiedzy pracowników instytucji na temat kompetencji innych instytucji,
  - brak doświadczeń w realizacji przedsięwzięć wspólnych dla IRP i IPS.

Przeprowadzone przez wnioskodawcę badania ilościowe wskazują na dość powszechne istnienie współpracy pomiędzy UP i OPS. Jest to zgodne z obowiązującymi zaleceniami - OPS powinny mieć podpisane umowy o współpracy z UP. Jednak badanie jakościowe wskazuje, że współpraca ta nie jest jeszcze dobrze rozwinięta – pracownicy wiedzą że powinna istnieć, ale często nie ma jeszcze wypracowanych jej standardów, nie jest dla nich jasne na czym konkretnie ma ta współpraca polegać. Współpraca między UP i OPS istnieje raczej na poziomie deklaratywnym, tzn. są podpisane porozumienia o współpracy, ale nie za bardzo wiadomo, czego one dotyczą i jak ta współpraca ma wyglądać. Obszar

⁵ Załącznik nr 3: Raport wyjścia pt. „Analiza potrzeb Odbiorców – raport zbiorczy”, str. 18-20

współpracy jest ograniczony. UP i OPS postrzegane są jako dwie kompletnie oddzielne instytucje oferujące pomoc i wsparcie. W wywiadach nie zdarzają się opisy sytuacji podejmowanych wspólnie działań, wspólnych planów pomocy skierowanych do bezrobotnych. Każda z instytucji działa sama, w obrębie swojego statutu, wykorzystując dostępne jedynie im możliwości i środki.

Poziom wiedzy na temat wsparcia oferowanego przez UP, OPS czy też NGO u pracowników instytucji partnerskiej jest zwykle powierzchowny. Pracownicy poszczególnych instytucji znają tylko niewielką część z oferowanych przez innych usług i instrumentów wsparcia. Jest to wiedza raczej szczątkowa: wiadomo, że instytucje oferują pomoc, ale jaką dokładnie to nie wiadomo. Wymieniano np.: szkolenia, ale nie wiadomo jaka była ich tematyka. Wyraźnie widać potrzebę pogłębienia wiedzy i informacji na temat poszczególnych instytucji i form wsparcia, które one mogą zaoferować bezrobotnym.

Przepływ informacji pomiędzy instytucjami nie ma charakteru ciągłego, raczej polega on na incydentalnych kontaktach. W ramach przepływu informacji niemal nie wystąpiły oceny krytyczne, jednak zdecydowanie zadowolonych również nie jest wielu – odpowiednio 22% w UP i 25% w OPS. Badanie jakościowe wskazuje, że wymiana dotyczy głównie przepływu standardowych informacji na temat klientów (np. zgłaszanie zapytania o rejestrację w UP, zgłaszanie do UP dłużników alimentacyjnych, zgłaszanie uczestnictwa w szkoleniu osoby zarejestrowanej), ograniczony jest przepływ informacji na temat konkretnych form wsparcia dostępnych w różnych instytucjach, rzadkością jest też współpraca doradcy zawodowego z pracownikiem socjalnym w celu aktywizacji konkretnych podopiecznych.

W badaniu ilościowym większość pracowników wskazywało istnienie koordynacji działań pomiędzy UP i OPS, jednak koordynacja ta często polegała głównie właśnie na wymianie ww. standardowych informacji na temat bezrobotnych. Rzadziej dotyczyła ona ściślejszej współpracy - a są to działania warte wskazania, jako dobre praktyki: informowanie się nawzajem o stosowanych formach wsparcia, dostępnych szkoleniach, aktualnych ofertach pracy, koordynacja planów działań (np. tematów planowanych szkoleń), podejmowanie decyzji po wspólnych uzgodnieniach działań, realizacja wspólnych projektów, współfinansowanie działań.

Jest też drugi ważny wymiar koordynacji działań – współpraca między pracownikami UP a pracownikami socjalnymi przy prowadzeniu konkretnych osób. Badanie jakościowe pokazało, że jest to temat budzący pewne kontrowersje. Bariery jest tu ochrona prywatności klientów, szczególnie ochrona informacji sensytywnych (np. uzależnienia). Sprzeciw wyraziłaby część bezrobotnych, dla których przepływ informacji między UP a OPS jest czynnikiem zagrażającym. Ważną kwestią jest też brak Modelu takiej współpracy w tym fakt, że w harmonogramie pracy urzędników nie została ona przewidziana. Pośrednicy, doradcy zawodowi i pracownicy socjalni nie wiedzą, kiedy mieliby na to znaleźć czas i kosztem jakich innych czynności.

Mimo, że współpraca instytucji nie jest na razie ścisła, zarówno pracownicy UP jak i OPS widzą w niej szansę na poprawienie efektywności wsparcia dla bezrobotnych (ok. 90% pracowników obu instytucji, w tym niemal połowa 'zdecydowanie się zgadzała' z takim stwierdzeniem).

2. Znikoma (13,5%) współpraca publicznych IRP (WUP i PUP) z samorządem lokalnym i partnerami społecznymi wykazano w *Kierunkach modyfikacji* ...

Wyniki badań wskazały, iż zarówno UP jak i OPS współpracują często z samorządem lokalnym.

Natomiast współpraca tych instytucji z organizacjami pozarządowymi jest zjawiskiem rzadkim. Wprawdzie co czwarty pracownik UP i OPS deklaruje, że w jego instytucji taka współpraca się zdarzyła, jednak badanie jakościowe pokazuje, że nie jest to element ich codziennej pracy. Pracownicy w niektórych powiatach wiedzą, że jakieś organizacje lokalne wspierają bezrobotnych, trudno im jednak przywołać konkretne projekty, w których współpracowano. NGO funkcjonują w „systemie projektowym” i nie są traktowane jako długofalowy partner.

UP współpracują również z innymi organizacjami, szczególnie Agencjami Pośrednictwa Pracy i Centrami Integracji Społecznej. W wypadku OPS współpraca zwykle ogranicza się do UP i samorządu lokalnego.

3. W *Analizie funkcjonowania UP po ich włączeniu do administracji samorządowej (MPiPS, 2008)* autorzy zwracają uwagę na niedostateczną współpracę UP z pracodawcami (jako źródła pozyskiwanie informacji o rynku pracy).

Najważniejszą wadą UP - w opinii bezrobotnych - są mało atrakcyjne oferty pracy. Włączenie do współpracy lokalnych pracodawców jest koniecznością jeśli UP chcą zmienić sposób pozyskiwania ofert i w efekcie dostarczać atrakcyjne oferty pracy. Dane z 2010 roku (*Kowalewski M. (red.) Trendy gospodarcze a zmienność mazowieckiego rynku pracy. Raport Końcowy. Wyższa Szkoła Zarządzania Personalem, Warszawa 2010*) pokazują, że ciągle powszechnie jest kojarzenie UP z systemem działań, w których bezrobotny musiał przyjmować oferty pracy aby nie być skreślonym z listy. Pracodawcy widzieli w klientach UP osoby, które oczekują ubezpieczenia i aby je utrzymać muszą zgłosić się do pracy mimo, że nie są nią zainteresowani. Ważny jest więc aktywny kontakt z pracodawcami i zmiana wizerunku UP.

Zmiana tego aspektu wykracza poza ramy bieżącego projektu, jednak wskazuje ważny obszar dalszych działań – konieczność włączenia do współpracy kolejnego podmiotu – lokalnych pracodawców.

4. Nieefektywna komunikacja pomiędzy UP a bezrobotnym, wskazana w publikacji *Kierunki modyfikacji rozwiązań prawno-organizacyjnych w celu zwiększenia efektywności usług i instrumentów rynku pracy służących podnoszeniu kwalifikacji bezrobotnych (DRP, MPiPS)* spowodowana jest dużą liczbą bezrobotnych przypadających na jednego pracownika UP. Z badań przeprowadzonych na potrzeby opracowania wynika, że tylko znikomy odsetek respondentów (3-5%) korzysta z porad psychologa, prawnika lub doradcy biznesowego, co w konsekwencji oznacza brak indywidualnego wsparcia dla bezrobotnego (na jednego pośrednika w 2002 r. przypadało 2385 bezrobotnych, a na doradcę zawodowego 7101 bezrobotnych, podczas gdy w krajach UE na jednego pośrednika przypadało ok. 300 bezrobotnych; za: *M. Szyłko-Skoczny, Polityka społeczna wobec bezrobocia w Trzeciej Rzeczypospolitej, IPS*).

Potrzebę udzielania bezrobotnym indywidualnego, długoterminowego wsparcia widzą zarówno pracownicy badanych instytucji (97%) jak i bezrobotni (68%). W większości badanych instytucji jest możliwość udzielania indywidualnego, długoterminowego wsparcia osobom bezrobotnym (72%). Rzadko taką możliwość mają obecnie NGO – wiąże się to z projektowym trybem finansowania ich działalności. Mimo możliwości udzielania długoterminowego wsparcia w UP i OPS tylko niewielka liczba klientów korzysta z takiej pomocy (w badaniu tylko 5% bezrobotnych wskazało korzystanie z indywidualnych planów działania, ograniczony dostęp do takich usług potwierdziły też wyniki badania jakościowego).

Obecnie większość pracowników, którzy zajmują się bezpośrednio bezrobotnymi, udziela pomocy interwencyjnej, doraźnej (56%).

Urzednicy wskazali dwie główne bariery w oferowaniu indywidualnej i długofalowej pomocy każdemu beneficjentowi:

- barierę finansową (brak środków finansowych, ale również projektowy system wsparcia, który powoduje, że nie jest możliwa płynna kontynuacja pomocy, gdyż ta zależy nie od potrzeb, ale od kształtu realizowanego projektu),

- barierę związaną z liczbą pracowników instytucji wsparcia (na jednego pracownika przypada zbyt wielu beneficjentów)

5. Co trzeci badany urzędnik UP i OPS (30% respondentów) stwierdził, że nie dostaje informacji zwrotnych o skuteczności form wsparcia udzielonego w jego instytucji. Wśród tych, którzy taką informację dostają, niemal połowa stwierdziła, że informacja ta nie jest w pełni wystarczająca. To bardzo ważna informacja. Nie można planować skutecznych form wsparcia bez informacji, jakie skutki przyniosły te już zrealizowane. Dlatego niezbędna jest regularna ewaluacja działań.

6. Niedostateczna znajomość specyfiki konkretnych grup bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (dotychczasowe traktowanie bezrobotnych, jako grona osób pozostających bez pracy, bez uwzględnienia specyfiki problemów i potrzeb poszczególnych grup).

W raportach z badań zestawiono wyniki postrzegania problemów oraz udzielanych i oczekiwanych form wsparcia dla każdej z defaworyzowanych grup. Wyniki znacząco różnią się w zależności od sytuacji bezrobotnych. Osoby przynależące do różnych grup defaworyzowanych wskazywały na różne formy wsparcia zarówno wśród tych, z których korzystały jak i wśród tych, które uważają za skuteczne. Świadczy to o potrzebie dostosowywania wsparcia do sytuacji bezrobotnego i ważnych różnicowaniach wynikających z przynależności do poszczególnych grup⁶.

Z punktu widzenia pracowników UP i OPS ich podstawowym obowiązkiem jest traktowanie wszystkich klientów wg. tych samych standardów. Urzędnicy są zobowiązani do oferowania wszystkim klientom wszystkich dostępnych form wsparcia. Widzą oni pewną niespójność przepisów z realiami swojej pracy – dopasowywanie wsparcia do sytuacji osoby bezrobotnej wydaje się bardzo ważne, w celu skutecznej aktywizacji. Ten system działania dostępny jest obecnie jedynie Doradcom Zawodowym. Pośrednicy we własnym zakresie starają się dostosowywać oferowaną pomoc do sytuacji klienta, ale brak im tu zarówno możliwości prawnych (przepis o równym traktowaniu) jak i jasnego modelu postępowania. Pracownicy widzą potrzebę zmiany, większej elastyczności w doborze oferowanych form wsparcia – nie dla każdej grup bezrobotnych poszczególne działania są efektywne.

Problem dobrze ilustruje zestawienie: Wsparcie uznawane za skuteczne – Bezrobotni vs. Pracownicy instytucji.

---

⁶ Por. Załącznik nr 2: Raport wyjścia pt „Analiza potrzeb instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej (z uwzględnieniem organizacji pozarządowych)”, Warszawa 2011 oraz Załącznik nr 3: Raport wyjścia pt. „Analiza potrzeb Odbiorców – raport zbiorczy”

Tabela: Wsparcie uznawane za skuteczne – Bezrobotni vs. Pracownicy instytucji ; procentowanie w kolumnach

	Bezrobotni	Urząd pracy	Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacja pozarządowa (stowarzyszenie, fundacja itp.)
N=	318	31	51	11
Środki przyznawane jednorazowo na podjęcie dział. gospodarczej	23%	74%	49%	18%
Prace interwencyjne	15%	65%	57%	9%
Doposażenie stanowiska pracy	11%	65%	41%	45%
Staże	42%	61%	63%	64%
Pośrednictwo w znalezieniu pracy / ofert pracy	27%	58%	63%	36%
Szkolenia twarde: zdobywanie nowego zawodu, kwalifikacji	35%	58%	63%	82%
Doradztwo zawodowe	24%	48%	63%	64%
Szkolenia miękkie np.: umiejętność pisania CV	25%	45%	53%	55%
Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa	17%	39%	47%	36%
Dodatek aktywizacyjny	13%	32%	16%	9%
Indywidualne prowadzenie / indywidualny plan działania	14%	29%	45%	36%
Pomoc psychologiczna	14%	29%	55%	45%
Finansowanie kosztów studiów podyplomowych	8%	29%	16%	18%
Roboty publiczne	10%	23%	45%	9%
Przygotowanie zawodowe dorosłych	17%	19%	39%	27%
Zwrot kosztów egzaminów - uprawnienia zawodowe	12%	19%	20%	27%
Stypendium dla podejmujących dalszą naukę	19%	19%	37%	9%
Zwrot kosztów przejazdu i powrotu z miejsca zatrudnienia	15%	16%	25%	36%
Zasilki	30%	13%	16%	18%
Pomoc prawna	15%	13%	51%	45%
Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	8%	13%	31%	18%
Zatrudnienie wspierane	10%	13%	18%	36%
Prace społecznie użyteczne	5%	10%	31%	27%
Zwrot kosztów zakwaterowania	7%	6%	16%	9%
Żadne z powyższych	11%	3%	0%	0%

Źródło: badanie własne

1.3. Konsekwencje istnienia zidentyfikowanych problemów

W konsekwencji istnienia zidentyfikowanych problemów i nie podejmowania kroków zaradczych mających na celu niwelowanie powodujących je przyczyn, należy spodziewać się:

- pogłębiającego się bezrobocia będącego wynikiem małej efektywności aktywizacji zawodowej bezrobotnych, spowodowanej niewystarczającymi formami interwencji mającymi źródło w:
  - braku współpracy pomiędzy publicznymi i niepublicznymi instytucjami rynku pracy i pomocy społecznej w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych
  - słabej znajomości lokalnego rynku pracy – brak współpracy z JST i lokalnymi pracodawcami
  - niedostatecznej znajomości specyfiki odbiorców/ klientów pomocy - niedostosowanie form wsparcia w stosunku do potrzeb i oczekiwań osób bezrobotnych
  - niedostatecznego wsparcia osób bezrobotnych w formie indywidualnej i długofalowej pomocy
- nieefektywne wydatkowanie środków publicznych (nieefektywne formy wsparcia, dublowanie się działań pomocowych OPS i IRP, etc.)
- osłabienie wizerunku UP; postrzeganego nie jako instytucji aktywizującej zawodowo, a jako instytucji kształtującej i utrwalającej postawy bierność wśród swoich klientów (prawo do ubezpieczenia zdrowotnego, zasiłki)

2. Cel wprowadzenia innowacji

2.1. Cele projektu vs. cele wprowadzenia innowacji

Cel projektu jest zbieżny z celem wprowadzenia innowacji, celem ogólnym jest zwiększenie efektywności działań instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej aktywizujących zawodowo osoby bezrobotne znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy poprzez wypracowanie nowych metod i nowego narzędzia wsparcia.

Cel ogólny zostanie osiągnięty przez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Stworzenie zasad i standardów współpracy publicznych i niepublicznych IRP i IPS w celu zwiększenia efektywności aktywizacji zawodowej bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy
2. Zwiększenie liczby IRP i IPS współpracujących w celu aktywizacji zawodowej bezrobotnych.
3. Zwiększenie poziomu wiedzy wśród pracowników IRP i IPS w zakresie zasad świadczenia pomocy poszczególnym grupom bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
4. Zwiększenie ilości pracowników IRP i IPS posiadających wiedzę w zakresie zasad świadczenia indywidualizowanej i kompleksowej pomocy poszczególnym grupom bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
5. Wypracowanie standardu i schematu świadczenia indywidualizowanego i kompleksowego wsparcia bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
6. Opracowanie sposobu/metody indywidualizowanego i kompleksowego wsparcia bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, nie generującego dodatkowych kosztów podczas jego świadczenia.
7. Zmniejszenie ilości bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, biernych zawodowo.

2.2. Stan docelowy po wprowadzeniu innowacji oraz sposób weryfikacji osiągnięcia celów.

Osiągnięcie poniższych wartości wskaźników prowadzi do osiągnięcia celu ogólnego projektu i celu wprowadzanej innowacji, jakim jest zwiększenie efektywności działań IRP aktywizujących zawodowo bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, poprzez wypracowanie nowych metod i nowego narzędzia wsparcia.

Stan docelowy	Rodzaj wskaźnika	Źródło danych do weryfikacji / sposób pomiaru	Wartość wskaźnika (świadcząca o osiągnięciu celu)
Stworzenie zasad i standardów współpracy publicznych i niepublicznych IRP i IPS w celu zwiększenia efektywności aktywizacji zawodowej bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Produkt Finalny i Produkty Pośrednie: 1. Model Współpracy IRP i IPS, 2. Specyfika Modelowej Współpracy IRP i IPS dla każdej z 6 grup bezrobotnych 3. E-narzędzie + instrukcja użytkownika: Platforma Współpracy IRP i IPS zawierająca: - portal wymiany informacji - moduł danych statystycznych dotyczących lokalnego bezrobocia - moduł indywidualnych form pomocy	Opracowanie/ protokół odbioru dzieł/ odbiór publikacji i udostępnienie na stornach www: Produktu Finalnego i Produktów Pośrednich: 1. Model Współpracy IRP i IPS, 2. Specyfika Modelowej Współpracy IRP i IPS dla każdej z 6 grup bezrobotnych 3. E-narzędzie + instrukcja użytkownika: Platforma Współpracy IRP i IPS zawierająca: - portal wymiany informacji - moduł danych statystycznych dotyczących lokalnego bezrobocia - moduł indywidualnych form pomocy	- Model Współpracy IRP i IPS / x 1 opracowanie - Specyfika Modelowej Współpracy IRP i IPS dla każdej z 6 grup bezrobotnych / x 6 opracowanie - E-narzędzie + instrukcja użytkownika / x 1 Platforma Współpracy IRP i IPS zawierająca: - portal wymiany informacji - moduł danych statystycznych dotyczących lokalnego bezrobocia - moduł indywidualnych form pomocy
Zwiększenie liczby IRP i IPS współpracujących w celu aktywizacji zawodowej bezrobotnych	Współpraca pomiędzy IRP i IPS. w celu aktywizacji zawodowej bezrobotnych/ na etapie testowania	na etapie testowania (na terenie 6 powiatów objętych testowaniem): Nawiązanie współpracy: - zawarte umowy/ porozumienia o współpracy pomiędzy IRP i IPS w celu aktywizacji zawodowej bezrobotnych - funkcjonowanie E-narzędzia - Lokalnej Platformy Współpracy IRP i IPS zawierającej: - portal wymiany informacji - moduł danych statystycznych dotyczących lokalnego bezrobocia - moduł indywidualnych form pomocy na etapie upowszechniania i mainstreamingu (obszar cały kraj): - liczba IRP i IPS deklarujących chęć nawiązania współpracy z innymi IRP i IPS na terenie	na etapie testowania (na terenie 6 powiatów objętych testowaniem): - zawarte 6 umów/ porozumień o współpracy pomiędzy 24 instytucjami IRP i IPS na terenie 6 powiatów celu aktywizacji zawodowej bezrobotnych - funkcjonowanie E-narzędzia – 6 Lokalnych Platform Współpracy IRP i IPS (na terenie 6 powiatów) zawierających: - portal wymiany informacji - moduł danych statystycznych dotyczących lokalnego bezrobocia - moduł indywidualnych form pomocy na etapie upowszechniania i mainstreamingu (obszar cały kraj): - liczba 15 instytucji na województwo/ 240 na kraj IRP i IPS deklarujących chęć

		powiatu w celu aktywizacji zawodowej bezrobotnych i zainteresowanych wdrożeniem innowacyjnych rozwiązań wypracowanych w ramach Projektu (deklaracje współpracy: - ankiety wypełnione przez uczestników konferencji i seminariów upowszechniających, - zgłoszenia przez portal projektowy Modelu Współpracy)	nawiązania współpracy z innymi IRP i IPS na terenie powiatu w celu aktywizacji zawodowej bezrobotnych i zainteresowanych wdrożeniem innowacyjnych rozwiązań wypracowanych w ramach Projektu
Zwiększenie poziomu wiedzy wśród pracowników IRP i IPS w zakresie zasad świadczenia pomocy poszczególnym grupom bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.	Poziom wiedzy w zakresie zasad świadczenia pomocy poszczególnym grupom bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy wśród pracowników IRP i IPS: - biorących udział w testowaniu Produktu Finalnego i Produktów Pośrednich (60 pracowników IRP i IPS /40K na terenie 6 powiatów) - uczestniczących w 16 wojewódzkich konferencjach i seminariach upowszechniających (4800 przedstawicieli IRP i IPS/ kraj)	na etapie testowania (na terenie 6 powiatów objętych testowaniem): Wzbogacenie w wiedzę z zakresu zasad świadczenia zindywidualizowanej i kompleksowej pomocy poszczególnym grupom bezrobotnych Pracowników IRP i IPS uczestniczących w testowaniu Produktu (szkolenia zakończone testem z wiedzy teoretycznej i wydaniem certyfikatu – liczba wydanych certyfikatów) Zdobycie umiejętności wykorzystania w praktyce zawodowej wypracowanego w projekcie modelu i e-narzędzie przez Pracowników IRP i IPS uczestniczących w testowaniu Produktu (warsztaty na etapie testowania zakończone testem z praktycznego zastosowania e-narzędzia i wydaniem certyfikatu - liczba wydanych certyfikatów) na etapie upowszechniania i mainstreamingu (obszar cały kraj): Zwiększenie poziomu wiedzy pracowników IRP i IPS w zakresie zasad świadczenia pomocy poszczególnym grupom bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy uczestniczących w konferencjach i seminariach upowszechniających (badanie na podstawie ankiet przed i po spotkaniach – wyniki ankiet potwierdzające poszerzenie wiedzy)	na etapie testowania (na terenie 6 powiatów objętych testowaniem): - liczba 60 wydanych certyfikatów, potwierdzających ukończenie szkolenia i zdanie testu z zakresu zasad świadczenia zindywidualizowanej i kompleksowej pomocy poszczególnym grupom bezrobotnych przez Pracowników IRP i IPS uczestniczących w testowaniu Produktu (100%) - liczba 60 wydanych certyfikatów, potwierdzających udział w warsztatach i zdobycie umiejętności wykorzystania w praktyce zawodowej wypracowanego w projekcie modelu i e-narzędzie przez Pracowników IRP i IPS uczestniczących w testowaniu Produktu (100%) na etapie upowszechniania i mainstreamingu (obszar cały kraj): - 70% ankiet potwierdzających zwiększenie poziomu wiedzy w zakresie zasad świadczenia pomocy poszczególnym grupom bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy deklarowane przez pracowników IRP i IPS uczestniczących w konferencjach i seminariach upowszechniających (zakładana stopa zwrotu ankiet: 50%, czyli 2400szt.)

<p>Zwiększenie ilości pracowników IRP i IPS posiadających wiedzę w zakresie zasad świadczenia zindywidualizowanej i kompleksowej pomocy poszczególnym grupom bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy</p>	<p>Ilość pracowników IRP i IPS posiadających wiedzę w zakresie zasad świadczenia zindywidualizowanej i kompleksowej pomocy poszczególnym grupom bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - biorących udział w testowaniu Produktu Finalnego i Produktów Pośrednich (60 pracowników IRP i IPS /40K, na terenie 6 powiatów) - uczestniczących w 16 wojewódzkich konferencjach i seminariach upowszechniających (4800 przedstawicieli IRP i IPS/ kraj) 	<p>na etapie testowania (na terenie 6 powiatów objętych testowaniem):</p> <p>Pracownicy IRP i IPS posiadający wiedzę z zakresu zasad świadczenia zindywidualizowanej i kompleksowej pomocy poszczególnym grupom bezrobotnych (szkolenia zakończone testem z wiedzy teoretycznej i wydaniem certyfikatu)</p> <p>Pracownicy IRP i IPS posiadający umiejętność wykorzystania w praktyce zawodowej wypracowanego w projekcie modelu i e-narzędzie (warsztaty na etapie testowania zakończone testem z praktycznego zastosowania e-narzędzia i wydaniem certyfikatu)</p> <p>na etapie upowszechniania i mainstreamingu (obszar cały kraj):</p> <p>Pracownicy IRP i IPS uczestniczący w 16 wojewódzkich konferencjach i seminariach upowszechniających (lista uczestników spotkań sporządzona na podstawie wpływających zgłoszeń, zestawienie ilości wydanych materiałów informacyjnych o modelu i e-narzędziu)</p>	<p>na etapie testowania (na terenie 6 powiatów objętych testowaniem):</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeszkolenie 60 pracowników IRP i IPS (40K) na terenie 6 powiatów w temacie zasad świadczenia zindywidualizowanej i kompleksowej pomocy poszczególnym grupom bezrobotnych (wydanie 60 certyfikatów) - przeszkolenie 60 pracowników IRP i IPS (40K) na terenie 6 powiatów w zakresie nabycia umiejętności wykorzystania w praktyce zawodowej wypracowanego w projekcie modelu i e-narzędzie (wydanie 60 certyfikatów) <p>na etapie upowszechniania i mainstreamingu (obszar cały kraj):</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4800 pracowników IRP i IPS uczestniczących w 16 wojewódzkich konferencjach i seminariach upowszechniających - 4800 wydanych materiałów informacyjnych o modelu i e-narzędziu
<p>Wypracowanie sposobu/metody zindywidualizowanego i kompleksowego wsparcia bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, nie generującego dodatkowych kosztów podczas jego świadczenia.</p>	<p>Produkt Finalny i Produkty Pośrednie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Model Współpracy IRP i IPS, 2. Specyfika Modelowej Współpracy IRP i IPS dla każdej z 6 grup bezrobotnych 3. E-narzędzie + instrukcja użytkownika: Platforma Współpracy IRP i IPS zawierająca: <ul style="list-style-type: none"> - portal wymiany informacji - moduł danych statystycznych dotyczących lokalnego bezrobocia - moduł indywidualnych form pomocy 	<p>Opracowanie/ protokołów odbioru dzieł: Produktu Finalnego i Produktów Pośrednich:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Model Współpracy IRP i IPS, 2. Specyfika Modelowej Współpracy IRP i IPS dla każdej z 6 grup bezrobotnych 3. E-narzędzie + instrukcja użytkownika: Platforma Współpracy IRP i IPS zawierająca: <ul style="list-style-type: none"> - portal wymiany informacji - moduł danych statystycznych dotyczących lokalnego bezrobocia - moduł indywidualnych form pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> - Model Współpracy IRP i IPS / x 1 opracowanie - Specyfika Modelowej Współpracy IRP i IPS dla każdej z 6 grup bezrobotnych / x 6 opracowanie - E-narzędzie + instrukcja użytkownika / x 1 Platforma Współpracy IRP i IPS zawierająca: <ul style="list-style-type: none"> - portal wymiany informacji - moduł danych statystycznych dotyczących lokalnego bezrobocia - moduł indywidualnych form pomocy

Zmniejszenie ilości bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, biernych zawodowo	Podjęcie pracy przez osoby bezrobotne uczestniczące w testowaniu w wyniku otrzymanego indywidualnego wsparcia w ramach projektu (w testowaniu – na terenie 6 powiatów - uczestniczy 218 bezrobotnych, w tym 161 kobiet - 74%)	na etapie testowania (na terenie 6 powiatów objętych testowaniem): Ilość osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które w wyniku otrzymanego indywidualnego wsparcia w ramach projektu podjęły pracę (liczba zawartych z pracodawcą umów potwierdzających zatrudnienie/ znalezienie pracy przez osoby bezrobotne uczestniczące w testowaniu)	na etapie testowania (na terenie 6 powiatów objętych testowaniem): - liczba 33 zawartych z pracodawcą umów potwierdzających zatrudnienie/ znalezienie pracy przez osoby bezrobotne uczestniczące w testowaniu (zmniejszenie ilości bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, biernych zawodowo o 15% na etapie testu)
--	---	---	--

3. Opis innowacji i produktu finalnego

Projekt podejmuje próbę rozwiązania wskazanych problemów poprzez wypracowanie modelu współpracy IRP i IPS (zakresu działań) oraz opracowanie uniwersalnego narzędzia prowadzących do skutecznej aktywizacji konkretnych grup osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Najważniejszą potrzebą jest zmiana podejścia instytucji rynku pracy do osób bezrobotnych, postrzeganych łącznie, jako grono osób pozostających bez pracy, bez uwzględnienia specyfiki poszczególnych grup. Ponieważ obecnie podejmowanie działania nie przynoszą zadowalających rezultatów, koniecznością jest wypracowanie narzędzia umożliwiającego świadczenie zindywidualizowanych i kompleksowych usług każdemu bezrobotnemu.

3.1. Innowacja

Proponowane rozwiązania odpowiadają na rzeczywiste potrzeby poszczególnych grup bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy i przyczynią się do znacznego zmniejszenia problemu bez potrzeby generowania dodatkowych kosztów.

Innowacyjność rozwiązania polega na wypracowaniu Modelu Współpracy IRP i IPS polegającego na wymianie informacji i bieżącym koordynowaniu działań.

W wymiarze grupy docelowej innowacyjność polega na rozwiązaniu problemu niedostatecznej wiedzy pracowników instytucji rynku pracy na temat złożonej specyfiki poszczególnych grup bezrobotnych. Problem ten nie był do tej pory w wystarczającym stopniu uwzględniony w polityce państwa. Brak rozwiązań w tym zakresie skutkuje niedostosowaniem form świadczonej pomocy do specyfiki i potrzeb danej grupy bezrobotnych. Projekt zakłada opracowanie adekwatnych i aktywnych form wsparcia każdej z grup.

Przeprowadzone przez wnioskodawcę badania wskazały na bardzo częste **współwystępowanie kilku czynników utrudniających bezrobotnym powrót na rynek pracy**. W oficjalnych statystykach brak danych dotyczących dyskryminacji wielokrotnej, a więc sytuacji, w której jedna osoba znajduje się w specyficznej sytuacji na rynku pracy z powodu więcej niż jednego czynnika defaworyzującego.

Zauważenie tego problemu i przeprowadzenie badań tych współzależności i ich skali należy uznać za **nowy element innowacyjności w wymiarze grupy docelowej projektu, z którego wystąpieniem wiąże się modyfikacja (w stosunku do wniosku) założeń i kształtu produktu finalnego**⁷.

Innowacyjność w wymiarze formy wsparcia polega na wypracowaniu i upowszechnieniu nowych metod współpracy (Model Współpracy IRP i IPS) oraz opracowaniu nowych instrumentów dla użytkowników (E-narzędzie) służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych w oparciu o zindywidualizowaną, kompleksową i długofalową pomoc dla bezrobotnych, opracowanych w sposób gwarantujący bezkosztowe świadczenie usług.

W wymiarze problemu projekt polega na rozwiązaniu problemu już rozpoznanego – małej efektywności aktywizacji zawodowej bezrobotnych z niewystarczającymi formami interwencji.

3.2. Grupy docelowe wdrażanej innowacji

Grupę docelową proponowanych rozwiązań stanowią:

- odbiorcy (pomocy świadczonej za pomocą wypracowanej innowacji), czyli osoby bezrobotne znajdujące się w sytuacji szczególnej na rynku pracy,
- użytkownicy (wypracowanej innowacji), czyli publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy i instytucje pomocy społecznej (pracownicy w/w instytucji)

Grupę odbiorców stanowią osoby zagrożone wykluczeniem społecznym – osoby długotrwale i długookresowo bezrobotne, odznaczające się niskim poziomem aktywności zawodowej i niedostatecznymi kompetencjami w stosunku do potrzeb zgłaszanych przez rynek pracy.

Liczebność grupy została przedstawiona (za GUS, 2010) w wymiarze:

- Docelowym, obejmującym wszystkich odbiorców, którzy potencjalnie będą mogli skorzystać ze wsparcia po włączeniu produktu finalnego do polityki, czyli z obszaru całego kraju: 1.812.800 bezrobotnych, w tym 944.800 kobiety (52% stosunek kobiet/mężczyzn)
- Testowania, odbiorcy którzy uczestniczyć będą w testowaniu i ocenie produktu finalnego, do testowania założono próbę 0,5% os. reprezentujących daną grupę bezrobotnych, czyli: 218 osób bezrobotnych. We wniosku założono udział 161 kobiet (74% stosunek kobiet/mężczyzn – analogicznie do stosunku k/m w województwie mazowieckim), ponieważ testowanie zostanie rozszerzone o obszar innych województw (*uzasadnienie zmiany w pkt. 4 Strategii*) zmianie ulega % udział kobiet – przyjęto wskaźnik ogólnokrajowy 52%.

Grupę użytkowników stanowią publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy i instytucje pomocy społecznej (w tym NGO działające w obydwu obszarach) oraz ich pracownicy.

Liczebność grupy użytkowników została przedstawiona w wymiarze:

- Docelowym, w rozumieniu użytkowników, jako instytucji a nie osób (*z uwagi na brak danych statystycznych o wysokości zatrudnienia w w/w instytucjach*), które ostatecznie powinny otrzymać do stosowania nowo wypracowaną metodę i e-narzędzie.

Efektywność działania Produktu Finalnego jest bezpośrednio zależna od stopnia współpracy pomiędzy instytucjami rynku pracy i instytucjami pomocy społecznej. Na terenie kraju działa ponad 11.392 IRP i 2486 IPS. Łącznie 13.878 instytucji.

- Upowszechniania i Włączania, w rozumieniu użytkowników, którym Produkt Finalny zostanie przekazany w ramach działań upowszechniających i włączających. Upowszechnianie i włączanie prowadzone w formie aktywnej przewiduje organizacje na terenie każdego z 16 woj. konferencji i seminariów upowszechniających z udziałem 300 os. związanych z rynkiem pracy i pomocą społeczną, co daje łączną ilość 4800 użytkowników (osób). Do udziału zostaną zaproszeni

⁷ Załącznik nr 3: Raport wyjścia pt. „Analiza potrzeb Odbiorców – raport zbiorczy”, Warszawa 2011, s. 19-20

przedstawiciele IRP i IPS oraz decydenci mający wpływ na włączenie Produktu do nurtu polityki (przedstawiciele JST: m.in. wójtów, starostów, marszałków województw, wojewodów oraz przedstawiciel MPiPS). Upowszechnianie i włączanie prowadzone w formie udostępniania informacji (prasa, radio, strona www, publikacje) kierowane są do UŻ w wymiarze Docelowym

- Testowania, w rozumieniu użytkowników, którzy uczestniczyć będą w testowaniu i ocenie Produktu Finalnego. W teście uczestniczy 6 grup/ 6 powiatów lokalnych IRP i IPS, każda testowana grupa użytkowników liczy max. 10 os., co daje łączną liczbę użytkowników 60 os. (w tym 40 kobiet)

Udział grup docelowych użytkowników i odbiorców w przygotowaniu i realizacji projektu zapewniony został poprzez:

- uczestnictwo w opracowaniu koncepcji projektu – na etapie diagnozy problemu przeprowadzono konsultacje z potencjalnymi użytkownikami (IRP i IPS) i odbiorcami (współpraca z NGO pracującymi z bezrobotnymi)
- udział ekspertów w zarządzaniu – koordynator merytoryczny
- uczestnictwo potencjalnych użytkowników i przedstawicieli odbiorców w pogłębionej diagnozie i analizie problemu – użytkownicy współtworzą zespół ekspercki w projekcie (realny wpływ na kształt produktu finalnego oraz strategię wdrażania), użytkownicy i odbiorcy biorą udział w badaniach, ankietach i konsultacjach (spotkania informacyjne i wyjazdy studyjne), użytkownicy uczestniczą w szkoleniach oraz konferencjach i seminariach upowszechniających
- aktywne uczestnictwo użytkowników i odbiorców w testowaniu produktu i opracowywaniu jego ostatecznego kształtu
- aktywne uczestnictwo w upowszechnianiu i wdrażaniu do nurtu polityki poprzez udział merytoryczny w konferencjach i seminariach – autopromocja, szerzenie „dobrych praktyk”, wymiana doświadczeń

Produkt Finalny będzie mógł być również stosowany w odniesieniu do innych grup wykluczonych społecznie i wymagających wsparcia (inne grupy docelowe), będzie to wymagało adaptacji w zakresie tematycznym – mechanizmy funkcjonowania nie ulegną zmianie.

3.3. Efekty zastosowania innowacji

Proponowane rozwiązania odpowiadają na rzeczywiste potrzeby poszczególnych grup bezrobotnych będących a szczególnej sytuacji na rynku pracy i przyczynią się do znacznego zmniejszenia problemu niskiej efektywności aktywizacji zawodowej bezrobotnych, bez potrzeby generowania dodatkowych kosztów.

Proponowane rozwiązanie zapewnia trwałość działań i efektów po zakończeniu projektu. Model Współpracy i wykorzystanie E-narzędzia gwarantuje wysoką efektywność podejmowanych działań oraz przynosi lepsze i bardziej trwałe efekty, przy podobnych jak dotychczas nakładach finansowych. Funkcjonowanie Modelu nie wymaga zatrudnienia nowych pracowników, a realizacja zadania indywidualnego i długofalowego prowadzenia bezrobotnych przez NGO (lub inne instytucje pomocy społecznej) będzie odbywała się w ramach działalności statutowej organizacji oraz realizowaniu przez NGO zlecanych zadań publicznych.

Najważniejsze efekty zastosowania innowacji:

- zmniejszenie ilości bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, biernych zawodowo – zwiększenie efektywności aktywizacji zawodowej bezrobotnych,
- stworzenie zasad i standardów współpracy publicznych i niepublicznych IRP i IPS w celu zwiększenia efektywności aktywizacji zawodowej bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (Produkt Finalny)
- wypracowanie sposobu/metody zindywidualizowanego, kompleksowego i długofalowego wsparcia bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, nie generującego dodatkowych kosztów podczas jego świadczenia (Produkt Finalny, w szczególności e-narzędzie), umożliwiające:

- dostosowanie odpowiednich form wsparcia do specyfiki konkretnych grup bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy/ problemów i potrzeb związanych z występowaniem poszczególnego czynnika/ czynników defaworyzacji o bezrobotnego,
- zwiększenie ilości informacji zwrotnych o skuteczności form wsparcia udzielonego - regularna ewaluacja działań
- zwiększenie liczby IRP i IPS współpracujących w celu aktywizacji zawodowej bezrobotnych
- podniesienie poziomu/ pogłębienie współpracy IRP i IPS w celu aktywizacji zawodowej bezrobotnych przynoszących wymierne efekty w postaci:
  - polaryzację zakresu/ tematyki zadań o charakterze szkoleniowym realizowanych przez IRP i IPS (zniwelowanie problemu dublowania się działań),
  - koordynacji działań i wprowadzenie rozwiązań systemowych stymulujących mechanizmy współpracy pomiędzy IRP a IPS na poziomie lokalnym,
  - wzrost współpracy IRP i IPS w ramach projektów PO KL
  - wysoki poziom wiedzy pracowników instytucji na temat kompetencji innych instytucji z obszaru rynku pracy i pomocy społecznej
  - realizacja wspólnych przedsięwzięć przez IRP i IPS,
- zwiększenie poziomu wiedzy wśród pracowników IRP i IPS w zakresie zasad świadczenia pomocy poszczególnym grupom bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
- podjęcie współpracy publicznych IRP i IPS z samorządem lokalnym i partnerami społecznymi (NGO, Agencjami Pośrednictwa Pracy, Centrami Integracji Społecznej),
- pozyskiwanie bieżących informacji o lokalnym rynku pracy, poprzez:
  - możliwość dokonania szybkiej i szczegółowej analizy danych statystycznych dotyczących lokalnego bezrobocia
  - zacieśnienie współpracy IRP z pracodawcami
- wzrost ilości udzielanego bezrobotnym indywidualnego, kompleksowego i długoterminowego wsparcia w stosunku do świadczonej obecnie pomocy doraźnej, w wyniku marginalizacji istniejących barier:
  - finansowej (efektywniejsze wykorzystanie dostępnych narzędzi i form wsparcia, częściowe przekazanie opieki nad bezrobotnym poza instytucje publiczną, efektywna współpraca publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i pomocy społecznej umożliwia płynną kontynuację pomocy nawet w przypadku projektowego finansowania realizowanych zadań)
  - związanej z liczbą pracowników instytucji wsparcia (częściowe przekazanie opieki nad bezrobotnym poza instytucje publiczną) poprzez zastosowanie nowych rozwiązań modelowych.

Wartością dodaną projektu jest możliwość zaoferowania kompleksowego, praktycznie bezkosztowego:

- narzędzia pracy przeznaczonego dla publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy
- indywidualnego i długofalowego wsparcia osobom bezrobotnym.

3.4. Innowacja i Produkt Finalny

3.4.1. Innowacyjność

Innowacyjnością proponowanego rozwiązania oprócz wskazanych jej wymiarów pkt. 3.1. Strategii, jest wskazane we wniosku założenie, iż instytucja pełniącą funkcję indywidualnego opiekuna bezrobotnych są NGO działające w obszarze rynku pracy lub opieki społecznej, zajmujące się statutowo konkretną grupą bezrobotnych.

Zgodnie z założeniami Modelu Współpracy ..., NGO mają być instytucją włączoną we współpracę z publicznymi instytucjami rynku pracy i instytucjami pomocy społecznej.

Rolą niepublicznych instytucji (organizacji pozarządowych) rynku pracy i polityki społecznej będzie świadczenie bezpośrednich usług prowadzenia bezrobotnych i bieżącej pomocy w ich powrocie na rynek pracy w sposób zindywidualizowany, kompleksowy i długofalowy.

Proponowane innowacyjne rozwiązanie dostarcza gotowe E-narzędzie (kierowane głównie do NGO ale również do IRP i IPS) umożliwiające:

- sprawny przepływ informacji pomiędzy publicznymi i niepublicznymi IRP i IPS, dotyczących:
  - sytuacji struktury i wielkości lokalnego bezrobocia (możliwość dokonania szybkiej i szczegółowej analizy danych statystycznych w oparciu o dane zbierane przez systemy informatyczne Syriusz i Pomost, używane przez IRP i IPS),
  - dostępnych aktualnie usług i narzędzi wsparcia,
  - skuteczności form udzielonego wsparcia (regularna ewaluacja działań)
  - bieżącej sytuacji na lokalnym rynku pracy
- udzielanie bezrobotnym indywidualnego, kompleksowego i długoterminowego wsparcia, poprzez:
  - identyfikację problemów i potrzeb związanych z występowaniem poszczególnego czynnika/czynników defaworyzacji o bezrobotnego,
  - dostosowanie odpowiednich form wsparcia do specyfiki konkretnych grup bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Zgodnie z założeniami, NGO mają przejąć w ten sposób część zadań od IRP i IPS wymagających od pracowników dużego zaangażowania i poświęcenia dużej ilości czasu konkretnej osobie bezrobotnej. NGO są również źródłem informacji zwrotnej o bieżących i konkretnych potrzebach danej grupy bezrobotnych (umożliwiającym IRP i IPS właściwy dobór tematyki i form udzielanej pomocy).

Wszystkie badane przez wnioskodawcę instytucje zgodnie potwierdzają, że większa współpraca pomiędzy wszystkimi instytucjami rynku pracy i pomocy społecznej pozytywnie wpłynęłaby na wzrost efektywności wsparcia dla osób bezrobotnych. Co więcej, sugerują iż współpraca powinna się wiązać z dialogiem społecznym pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi – instytucjami, w tym pozarządowymi, ale także bezrobotnymi i pracodawcami.

3.4.2. Produkt Finalny

Produktem Finalnym wypracowanym w Projekcie jest **Model współpracy publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej**⁸ oraz produkty pośrednie.

Część zasadniczą Produktu stanowi Model Współpracy IRP i IPS. Model współpracy ... zawiera schemat współpracy pomiędzy publicznymi i niepublicznymi instytucjami rynku pracy i instytucjami pomocy społecznej wraz z przedstawieniem wariantowości kształtu tej współpracy i wskazaniem optymalnych rozwiązań w zakresie poruszania się w obowiązujących ramach prawnych.

Produkt Finalny składa się z następujących elementów stanowiących produkty pośrednie przygotowanych w formie załączników do części zasadniczej (Modelu współpracy):

1. Nowego **E-narzędzia**:

- **Lokalne Platformy Współpracy** wraz z instrukcją umożliwiającą sprawny przepływ informacji pomiędzy publicznymi i niepublicznymi IRP i IPS, oraz udzielanie bezrobotnym indywidualnego, kompleksowego i długoterminowego wsparcia (Załącznik nr 4)

---

⁸ Załącznik nr 1 „Model współpracy ...”

2. Podsumowania badań stanowiących źródło wiedzy dla użytkowników, tzw. Raporty Wyjścia
  - **Analiza potrzeb IRP i IPS** (Załącznik nr 2) **oraz Analiza potrzeb Odbiorców** (Załącznik nr 3)
  - **Analiza potrzeb 6 grup bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy** (raporty częściowe, Załączniki uzupełniające nr 6-11).
3. Modelowego rozwiązania z zakresu świadczenia efektywnej pomocy w powrocie na rynek pracy poszczególnym grupom bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy:
  - **Specyfika Modelowej Współpracy IRP dla każdej z 6 grup bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy** (Załączniki uzupełniające nr 12 – 17 w wersji wstępnej)
4. Opracowania **zakresu szkoleń i materiałów szkoleniowych** dla pracowników publicznych i niepublicznych IRP i IPS z zakresu i wdrożenia Produktu Finalnego.

(Zakres szkoleń został przedstawiony w rozdziale 4 Strategii, materiały szkoleniowe, zgodnie z harmonogramem projektu, zostaną przygotowane i wydrukowane w okresie XI-XII 2011).

Wszystkie produkty zostaną udostępnione na stronie www.modelwspolpracy.pl, portal jest dostępny pod adresem portal.modelwspolpracy.pl

3.4.2.1. Część zasadnicza: Model współpracy publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej (Załącznik nr 1)

Proponowany model współpracy instytucji rynku pracy (publicznych służb zatrudnienia), instytucji pomocy społecznej (jednostek organizacyjnych pomocy społecznej) oraz organizacji pozarządowych (niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej) ma na celu usprawnienie działań wobec osób bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, a zwłaszcza osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zdefiniowanych w art. 49 ustawy promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Dotychczasowe doświadczenia, oraz przeprowadzone badania wskazują, iż każda z tych instytucji i podmiotów działając w obszarze swoich kompetencji dostarcza zintegrowany i wystandaryzowany produkt, który nie uwzględnia zindywidualizowanych potrzeb poszczególnych grup i osób. W działaniach aktywizujących nader rzadko angażowane są możliwości organizacji pozarządowych, które w sposób szczególny i dopasowany do konkretnych potrzeb może dostarczyć konkretne zindywidualizowane usługi realizując zadania w sposób partnerski lub realizując zadania publiczne na zlecenie instytucji rynku pracy.

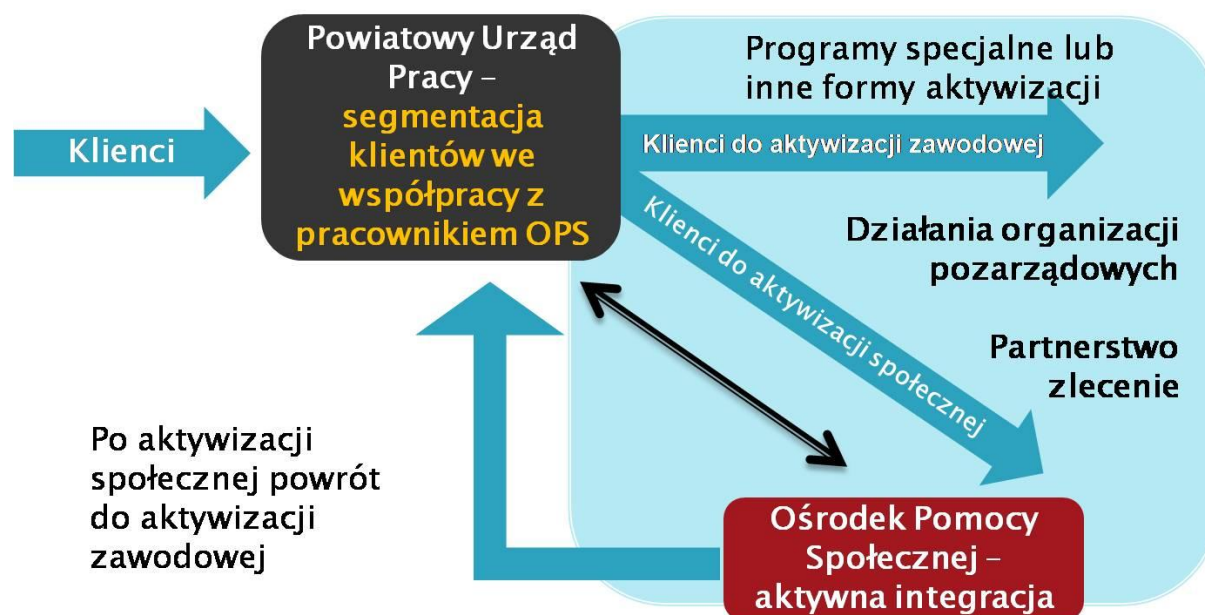
Proponowany model łączy zatem kompetencje wszystkich instytucji, tworząc możliwość spójnego działania.

Model zakłada zatem współpracę na poziomie powiatowego urzędu i ośrodka pomocy społecznej w zakresie segmentacji klientów, w zależności od zidentyfikowanych problemów i potrzeb klienta. W zależności od potrzeb, klient kierowany jest do działań społecznych lub zawodowych, a zatem do dalszych działań powiatowego urzędu pracy lub ośrodka pomocy społecznej.

Istotą działań jest tworzenie niewielkich grup jednorodnych, o wspólnych cechach demograficznych i społecznych, wobec których można zastosować kompleksowe działania aktywizacji społecznej lub zawodowej. W każdym przypadku realizatorem działań mogą i powinny być organizacje pozarządowe, które w najlepszy sposób dopasują realizowane działania, do potrzeb klienta. Organizacje mogą funkcjonować w układzie partnerskim, realizować zlecone zadania publiczne. Mogą działając na zasadzie reakcji na potrzeby publicznych służb zatrudnienia i pomocy społecznej, jak również wychodzić z własną inicjatywą działań posiadając stosowną wiedzę o grupach bezrobotnych według cech demograficznych i społecznych na lokalnym rynku.

Tym samym obsługa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy będzie dopasowana do kompetencji realizujących je podmiotów, tworząc synergię działań na rzecz zaktywizowania klientów, o niskim poziomie zatrudnialności.

Schemat działania modelu zaprezentowany został poniżej:

Źródło: Załącznik nr 1

Ogólna charakterystyka modelu

Proponowany model współpracy jednostek administracji publicznej w zakresie rynku pracy i pomocy społecznej, oraz organizacji pozarządowych działających w tej sferze, wynika z braku systemowej kooperacji instytucji zajmujących się osobami bezrobotnymi a jednocześnie zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Uniemożliwia to adresowanie precyzyjnego wsparcia dla określonych grup adresatów, w taki sposób aby zapewnić właściwe działania zmieniające ich sytuacje na rynku pracy. Dlatego też model współdziałania musi uwzględniać następujące elementy:

- współpracę Powiatowego Urzędu Pracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu danego powiatu, w zakresie wymiany informacji o obsługiwanych klientach;
- współpracę Powiatowego Urzędu Pracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu danego powiatu, w zakresie realizacji działań na rzecz wspólnych klientów w zakresie przewidzianym kompetencjami oraz możliwościami prawnymi;
- tworzenie projektów aktywizacyjnych łączących w sobie działania o charakterze społecznym oraz zawodowym, tak aby zwiększyć skuteczność działań aktywizacyjnych;
- „otwarcie” Powiatowego Urzędu Pracy na możliwości zlecenia zadań dotyczących aktywizowania osób bezrobotnych przez powiatowe urzędy pracy;
- wykorzystanie możliwości systemów teleinformatycznych, oraz informatycznych baz danych w realizacji powyższych działań, umożliwiając zwiększenie efektywności aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W modelu proponuje się połączenie wszystkich elementów przedstawionych wyżej działań w jedną spójną całość, tworząc innowacyjną metodę działania wobec osób bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak również innowacyjną metodę funkcjonowania instytucji i partnerstwa publiczno-społecznego.

Schemat działań aktywizacyjnych

Podstawowym elementem budowania modelu jest działanie aktywizacyjne. Należy pamiętać, że osoba skierowana do kontraktu przestaje zgodnie z art. 33 ust. 4 pkt. 2b ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, być osobą bezrobotną, zaś po jego zakończeniu uzyskuje uprawnienia osoby będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zgodnie z art. 49, pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Model zaleca następującą kolejność działań:

- Etap I. Pojawienie się w urzędzie pracy i skierowanie do ośrodka pomocy społecznej;
- Etap II Kontrakt socjalny (lub program aktywności lokalnej) aktywizacja społeczna klienta; W tym czasie klient pomocy społecznej jako osoba poszukująca pracy może być objęta przygotowaniem indywidualnego programu działania;
- Etap III Powrót do urzędu pracy i skierowanie do aktywizacji (indywidualnego programu działania) lub programu specjalnego;

Zarówno na poziomie aktywizacji społecznej jak i aktywizacji zawodowej partnerem lub realizatorem działań może być organizacja pozarządowa.

Istotą przejścia wszystkich trzech etapów, jest zintegrowanie indywidualnego planu działania lub programu specjalnego z kontraktem socjalnym i programem aktywności lokalnej. Integracja taka ułatwiona byłaby w znaczny sposób poprzez zmiany prawne, możliwa jest jednak również o obecnym stanie prawnym. Oba elementy aktywizacyjne muszą być razem spójne i odnoszące się do wyselekcjonowanych jednorodnych grup osób bezrobotnych.

3.4.2.2. Produkt Pośredni: E-narzędzie/ Lokalna Platforma Współpracy (Załącznik nr 4)

W stosunku do założeń we wniosku wstępna wersja E-narzędzia uległa pewnym modyfikacjom polegającym w głównej mierze na:

1. Poszerzeniu jego podstawowych funkcji o moduł statystyczny umożliwiający dokonanie szybkiej i szczegółowej analizy danych statystycznych w oparciu o dane zbierane przez systemy informatyczne Syriusz i Pomost, używane przez IRP i IPS, w sposób nie naruszający ustawy o ochronie danych osobowych (przetwarzane dane są odpersonalizowane – stanowią jedynie fiszkę ze zbiorem cech).
2. Modyfikacji indywidualnej ścieżki pomocy (indywidualne formy pomocy), czyli udzielania bezrobotnym indywidualnego, kompleksowego i długoterminowego wsparcia, poprzez dostosowanie odpowiednich form wsparcia do specyfiki konkretnych grup bezrobotnych z uwzględnieniem zidentyfikowanego w trakcie badań zjawiska dyskryminacji wielokrotnej, a więc sytuacji, w której jedna osoba bezrobotna znajduje się w specyficznej sytuacji na rynku pracy z powodu więcej niż jednego czynnika defaworyzującego.
3. E-narzędzie przyjmie formę portalu internetowego (zamiast planowanej formy instrumentu elektronicznego instalowanego na danym komputerze). W stosunku do wersji z wniosku E-narzędzie wzbogacone zostało o funkcję upowszechniającą.

Charakterystyka E-narzędzia / Lokalnej Platformy Współpracy

W praktyce E-narzędzie składa się z dwóch portali o różnej dostępności i różnych funkcjach:

Portal główny : Model Współpracy ...

- portal ogólnie dostępny
- pełni funkcję informacyjną/ upowszechniającą wypracowany „Model współpracy ...”
  - zawiera informacje na temat wypracowanego i wdrażanego „Modelu współpracy ...” (z wynikami badań, analiz, dobrymi praktykami, etc.)
  - zaprasza do współpracy, czyli przystąpienia do Projektu i realizacji „Modelu ...”, wyjaśnia zasady współpracy i przystąpienia do projektu
  - dostarcza informacji o współpracy od strony praktycznej/ technicznej (jak przystąpić do Projektu: umowa współpracy - wzór umowy do pobrania z portalu, omówienie portalu lokalnego, omówienie funkcji i sposobu działania oraz używania E-narzędzia)
  - poprzez portal możliwe jest zalogowanie się do systemu E-narzędzia (Lokalnej Platformy Współpracy)
  - dostarczania informacji statystycznych dotyczących struktury lokalnego bezrobocia

Portale lokalne: właściwe E-narzędzie, czyli Lokalne Platformy Współpracy

- portal jest dostępny jedynie dla jedynie stron porozumienia o współpracy: publiczne i niepubliczne Instytucje Rynku Pracy oraz instytucje Pomocy Społecznej, w tym NGO
- pełni funkcję użytkową dla partnerów związanych lokalnych porozumień o współpracy (IRP i IPS)
  - strony w użytkowaniu jedynie „lokalnych porozumień”, na poziomie powiatu - dostęp po zalogowaniu się (login i hasło nadany przez administratora portalu/ wnioskodawcy, po dostarczeniu porozumienia o współpracy, każdy podmiot dostaje dostęp do „widzenia” całego portalu i możliwość modyfikacji danych/ informacji dotyczących jedynie swojego podmiotu
  - portal lokalny służy usprawnieniu współpracy i wymianie informacji w danym obszarze (w rozumieniu: dzielenia się spostrzeżeniami, informacjami, planami, zamierzeniami, wynikami działań, etc. oraz tworzenia wspólnego planu działania w danym obszarze /konsultowanie zamierzeń, planów działań, dyskusje nad strategią działań, ustalenia wspólnych działań, pomoc w realizacji projektów, ustalanie priorytetów, etc.

Lokalne Platformy Współpracy zawierają następujące moduły:

- Moduł Informacyjny:

Moduł Informacyjny zawiera informacje na temat lokalnego rynku pracy, realizowanych projektów, dostępnych form wsparcia, podejmowanych działań, ofert, etc.

Informacje dostępne są dla publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji polityki społecznej tworzących Grupę Współpracy Lokalnej na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych (dostęp po zalogowaniu wyłącznie dla podmiotów będących stronami w/w współpracy).

Treści informacyjne/ tematyka:

- Informacje o realizowanych projektach pomocowych
- Ogłoszenia o naborze do realizowanych projektów
- Informacje o dostępnych formach wsparcia
- Informacje o rodzaju i ilości udzielonego wsparcia w roku bieżącym (raport)
- Plany na kolejne lata (dotyczy form wsparcia, grup planowanych do objęcia wsparciem)
- Wykaz lokalnych instytucji rynku pracy i pomocy społecznej, w tym NGO udzielających wsparcia

- Lista najlepszych pracodawców w regionie
- Informacje o miejscach pracy
- Informacje o nowych inwestycjach, tendencjach rozwoju lokalnego – branże, zapotrzebowaniu na konkretne zawody, etc.
- Ogłoszenia i aktualności: konferencje tematyczne, spotkania grup roboczych podmiotów współpracujących itp.

- Moduł Statystyczny:

Moduł Statystyczny umożliwia pozyskanie danych statystycznych na temat lokalnego bezrobocia (na poziomie powiatu i gminy).

Zakres danych:

- szczegółowe informacje na temat struktury i wielkości lokalnego bezrobocia, w oparciu o dane zbierane przez systemy informatyczne Syriusz i Pomost, używane przez publiczne instytucje rynku pracy UP i instytucje pomocy społecznej

Zakres danych pobieranych z systemów obcych: Syriusz i Pomost do obsługi Modułu Statystycznego dostępna jest w Załączniku nr 4/ 4C.

System analizuje jednocześnie dane klientów Urzędów Pracy i Ośrodków Pomocy Społecznej zawartych w systemach Syriusz i Pomost (na mocy porozumienia dane są co miesiąc aktualizowane i udostępniane w postaci odpersonalizowanych fiszek). System zdefiniowany jest w sposób wykluczający sytuację, w której osoba bezrobotna będąca jednocześnie klientem UP i OPS zostaną „policzona” dwukrotnie.

- Moduł: Indywidualne Formy Pomocy

Oprogramowanie ułatwiające odnalezienie i dopasowanie potencjalnych form pomocy dla poszczególnych bezrobotnych wyodrębnionych dzięki Modułowi Statystycznemu.

Moduł Indywidualnych Form Pomocy jest oprogramowaniem pomocniczym pozwalającym na szybkie określenie potencjalnych form pomocy dopasowanych do konkretnej osoby.

Moduł umożliwia kojarzenie i wprowadzenie informacji dotyczących zarówno:

- a) odpersonalizowanej grupy bezrobotnych o charakterystycznych cechach defaworyzujących je na rynku pracy (dotyczy to m.in. grupy wygenerowanej za pomocą modułu statystycznego),
  - program nie zbiera żadnych danych uznanych za dane osobowe, możliwe jest więc korzystanie z niego bez ograniczeń i konieczności rejestracji baz danych osobowych w GIODO
- b) indywidualnej osoby bezrobotnej, czy grupy konkretnych osób bezrobotnych objętych wsparciem
  - na tym poziomie przetwarzane są dane osobowe odbiorców pomocy – udostępnione i przetwarzane za zgodą przystępujących do projektu bezrobotnych;
  - w takim wypadku podmiot korzystający z narzędzia instaluje moduł na swoim komputerze, tworzy własną bazę danych, na której pracuje i zgłasza ją do rejestracji w GIODO (formularz zgłoszenia wraz ze wskazówkami dotyczącymi zgłoszenia do rejestracji jest udostępniony użytkownikowi na portalu głównym)

Moduł umożliwia:

- identyfikację problemów i potrzeb związanych z występowaniem poszczególnego czynnika/ czynników defaworyzacji o bezrobotnego,
- dostosowanie odpowiednich form wsparcia do specyfiki konkretnych grup
- założenie „indywidualnej karty wsparcia” – opisującej poszczególne etapy i przebieg działań: zgłoszenie – analiza – wsparcie – efekt aktywizacji
- raportowanie z realizacji działań – efektywność podejmowanych działań

Pełna lista cech, według których można filtrować formy pomocy oferowane przez UP/OPS dostępna jest w Załączniku nr 4 /4B.

Z uwagi na specyfikę działania systemu informatycznego obsługującego E-narzędzie (w szczególności: Moduł Statystyczny ale również dwa pozostałe moduły), polegającej na pobieraniu i kojarzeniu wybranych informacji zawartych w systemach informatycznych obsługujących publiczne instytucje: UP – Syriusz i OPS – Pomost, bardzo ważną kwestią - dla skuteczności i efektywności E-narzędzia - jest faktyczne wypełnianie konkretnych pól dotyczących beneficjenta pomocy w w/w systemach (Pomost i Syriusz) przez pracowników instytucji. W trakcie prowadzenia badań jakościowych ustalono, iż zakres informacji „ponadobowiązkowych” gromadzonych w systemach informatycznych instytucji ustala indywidualnie każdy UP i OPS).

W związku z powyższym wnioskodawca planuje przeprowadzić w II etapie realizacji Projektu dodatkowe badania z użytkownikami systemów Pomost i Syriusz, które dostarczyłyby wyczerpujących informacji w temacie zakresu gromadzonych danych. Pozyskane informacje w sposób bezpośredni przekładają się na wytyczne do współpracy w obszarze funkcjonowania i korzystania z E-narzędzia – pozwolą na określenie katalogu danych o beneficjencie pomocy, wprowadzanych obligatoryjnie do systemu Pomost i Syriusz.

3.5. Warunki konieczne właściwego działania innowacji.

Analizując warunki niezbędne do poprawnego funkcjonowania innowacji szczególnie istotne wydają się trzy kwestie. Z jednej strony kultury organizacyjnej podmiotów realizujących działania, co wymaga działań o charakterze „miękkim” tworzącym klimat i warunki współpracy, z drugiej możliwości wykorzystania istniejących rozwiązań prawnych (co oczywiście nie wyklucza rozważenia zmian prawnych). Spoiwem obu tych warunków jest przepływ informacji pomiędzy instytucjami umożliwiający efektywność działania.

3.5.1. Kultura organizacji

W istocie kwestia kultury organizacji, umożliwiająca kooperatywne działanie różnych instytucji publicznych i społecznych ma znaczenie zasadnicze. Brak kooperacji pomocy społecznej i urzędów pracy, nieprzypadkowo stał się tematem projektów innowacyjnych zarówno na poziomie krajowym i regionalnym. Dlatego też poważną częścią działań wdrażających powinna być poświęcona organizowaniu wspólnych szkoleń, warsztatów i spotkań, w trakcie których pracownicy kluczowych zawodów instytucji i liderzy organizacji z danego terenu, poznają się osobiście, nabierając do siebie zaufania. Elementem wspólnych działań może być wspólne przygotowanie projektu programu specjalnego lub programów specjalnych. Wzajemnemu poznaniu powinny służyć krótkie staże pracowników instytucji i organizacji w innych podmiotach (np. pracownik pomocy społecznej w urzędzie pracy, pracownik urzędu pracy w organizacji pozarządowej, etc.). Sformalizowanie działań powinno zatem być poprzedzone powyżej opisanym etapem wstępnym, co stanowi warunek konieczny wdrożenia modelu.

3.5.2. Kwestie prawne

Obecnie funkcjonujące zapisy umożliwiają tworzenie zintegrowanych działań w wymiarze programowym. Może to być program programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy oraz program współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W zakresie operacyjnym możliwe jest wykorzystanie indywidualnych planów działania i programów specjalnych po stronie rynku pracy oraz kontraktów socjalnych i programów aktywności lokalnej po stronie pomocy społecznej, jak również program współpracy OPS i PUP wynikający z art. 50 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Nie ulega jednak wątpliwości, że konieczne jest przedyskutowanie szeregu zmian prawnych, które usprawniłyby funkcjonowanie modelu, w tym m.in.:

- rozszerzenia zapisów art. 43 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, o osoby realizujące kontrakty socjalne i programy aktywności lokalnej, co w istocie umożliwiłoby objęcie tych osób od początku przygotowywanymi programami specjalnym, W obecnym stanie prawnym niezbędne jest kojarzenie nieformalne projektu pomocy społecznej i rynku pracy;
- zmiana przepisu art. 50 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, umożliwiając bardziej elastyczne kierowanie bezrobotnych do kontraktów socjalnych oraz programów aktywności lokalnej;
- skorelowanie definicji „zatrudnienia” i „bezrobocia” z ustawy o promocji zatrudnienia z zapisami ustawy o pomocy społecznej;
- skorelowanie art. 11 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej odnoszącej się do możliwości ograniczenia lub wstrzymania wsparcia przy odmowie działań w zakresie aktywizacji zawodowej, z przepływem informacji z urzędu pracy na ten temat;
- zmiany w art. 105 ustawy o pomocy społecznej umożliwiające zasady zwrotnej informacji z baz danych do urzędów pracy. Obecnie istnieje prawna możliwość przesyłu informacji jedynie w jednym kierunku: od urzędu do ośrodka pomocy społecznej;

3.5.3. Przepływ informacji

Warunkiem spajającym wszystkie działania, umożliwiającym poprawne funkcjonowanie modelu, jest kwestia wymiany informacji posiadanych przez instytucje działające w obszarze rynku pracy i pomocy społecznej (w tym również przez organizacje pozarządowe) – niezbędnych do skonstruowania programu specjalnego.

W § 3 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2009 r. w sprawie programów specjalnych wskazano, iż:

- wyłonienie i dobór uczestników programu specjalnego oraz zakres i formy niezbędnego wsparcia dokonuje się na podstawie analizy lokalnego rynku pracy, prognoz lokalnego rynku pracy oraz informacji przekazanych w szczególności przez pośrednika pracy, doradcy zawodowego i specjalisty do spraw rozwoju zawodowego,
- dokonując doboru uczestników programu specjalnego, bierze się pod uwagę w szczególności predyspozycje psychofizyczne, kwalifikacje i doświadczenie zawodowe oraz ich umiejętności, a także rozpoznaje się możliwe do wystąpienia bariery utrudniające zatrudnienie lub utrzymanie miejsc pracy.

Informacje te jednak nie mogą docierać do organizacji pozarządowych funkcjonujących jako partner instytucji publicznych bądź realizator instytucji publicznych poziomie gotowego produktu.

Podstawowymi zasadami współpracy określonymi w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie są zasady: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

Inicjowanie działań na rynku pracy nie powinno być również wyłączną domeną instytucji publicznych, lecz również organizacji pozarządowych. Dlatego też dostęp do informacji ma znaczenie kluczowe dla realizacji omawianego modelu.

Art. 33, ust. 7 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o ochronie danych osobowych, pozwala aby informacje dotyczące osób bezrobotnych były udostępniane w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne na podstawie wniosku złożonego w szczególności w formie dokumentu elektronicznego innym podmiotom, w szczególności jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej oraz jednostkom obsługującym świadczenia rodzinne, realizującym zadania publiczne na podstawie odrębnych przepisów albo na skutek powierzenia lub zlecenia przez podmiot publiczny w zakresie niezbędnym do

realizacji tych zadań. Tym samym możliwość przekazywania danych organizacjom pozarządowym, została ograniczona – oprócz wymogów formalnych – podmiotom, które już realizują zadanie publiczne. Ogranicza to w sposób oczywisty możliwości posiadania szczegółowych informacji przez NGO na etapie przygotowania do działań.

Dlatego też należało znaleźć rozwiązanie uniwersalne, zgodne z obowiązującymi przepisami, pozwalające posiadać NGO niezbędną wiedzę do przygotowywanych działań o charakterze aktywizacyjnym. Tym rozwiązaniem jest zaproponowane E-narzędzie.

Ponad to wdrożenie innowacji wymaga spełnienia dwóch warunków wstępnych: chęci wdrożenia do praktyki nowego rozwiązania przez użytkowników oraz odpowiedniego przeszkolenia personelu instytucji wdrażających innowacyjne rozwiązanie.

Proponowane rozwiązanie zapewnia trwałość działań po zakończeniu projektu. Model współpracy ... i wykorzystanie E-narzędzia gwarantuje wysoką efektywność podejmowanych działań i przynosi lepsze i bardziej trwałe efekty przy podobnych jak dotychczas nakładach finansowych. Funkcjonowanie Modelu nie wymaga zatrudnienia nowych pracowników, a realizacja zadania prowadzenia i opieki nad bezrobotnymi będzie odbywała się w ramach dotychczasowej działalności instytucji oraz działalności statutowej organizacji pozarządowych, czy też realizowaniu przez NGO zlecanych zadań publicznych.

Koszty wdrożenia nowego Modelu sprowadzają się do przeszkolenia personelu użytkowników i kosztów testowania. Wdrożenie produktu w wymiarze projektowym, określonym w testowaniu na poziomie 6 powiatów (6 zawiązanych partnerstw lokalnych) to koszt szacowany 80.040,00 PLN/ szkolenia + 139.980,00 PLN/ testowanie, natomiast czas wdrożenia zajmie łącznie 12 mc.

O kosztach zaniechania działań można mówić w kontekście utrzymania się poziomu obecnych wydatków na bierne wspieranie bezrobotnych. Wdrożenie Modelu pozwoli na systematyczne zmniejszenie tych kosztów poprzez efektywne aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych.

4. Plan działań w procesie testowania produktu finalnego.

We wniosku projekt zakładał, jako obszar testowania wypracowanych nowych metod i nowego e-narzędzia wsparcia, teren województwa mazowieckiego. Jednakże, wnioskodawca zamierza poszerzyć obszar testowania na min. 2 województwa. Zmiana obszaru testowania pozwoli przetestować nowy model współpracy wraz z e-narzędziem zarówno na terenie powiatów, gdzie współpraca pomiędzy instytucjami rynku pracy i instytucjami pomocy społecznej w praktyce nie istnieje lub jest jedynie formalna oraz powiatów, gdzie instytucje podpisały porozumienia/ umowy o współpracy i współpraca ta funkcjonuje w praktyce (do czego przesłanką jest wdrożenie systemu informatycznego SEPI, będącego narzędziem umożliwiającym wymianę informacji m.in. na temat osób bezrobotnych pomiędzy instytucjami rynku pracy, instytucjami pomocy społecznej oraz samorządem terytorialnym (Załącznik nr 5, *źródło danych: SYGNITY 2011r.*). Uzyskane w ten sposób wyniki testowania oraz zebrane i uwzględnione w ostatecznym kształcie produktu finalnego uwagi i opinie użytkowników i odbiorców o produkcie będą bardziej miarodajne.

4.1. Grupa użytkowników i odbiorców biorąca udział w testowaniu

Wnioskodawca zamierza testować rozwiązanie na niewielkiej grupach odbiorców i użytkowników, aczkolwiek dobranych w sposób jak najbardziej odzwierciedlający stan faktyczny (struktura i liczebność). Założenie to uwzględnia fakt, iż specyfika projektów innowacyjnych przewiduje testowanie innowacji w małej skali i włączanie do stosowania na szerszą skalę dopiero w momencie potwierdzenia skuteczności wypracowanych narzędzi, czyli na etapie upowszechniania i włączania do nurtu polityki.

Grupę testującą proponowane rozwiązania stanowią:

- odbiorcy, czyli osoby bezrobotne znajdujące się w sytuacji szczególnej na rynku pracy,
- użytkownicy, czyli publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy i instytucje pomocy społecznej (pracownicy w/w instytucji)

Odbiorcy, którzy uczestniczyć będą w testowaniu i ocenie produktu finalnego.

Do testowania założono próbę 0,5% osób reprezentujących daną grupę bezrobotnych, czyli łącznie: 218 osób bezrobotnych. We wniosku założono udział 161 kobiet (74% stosunek kobiet/mężczyzn – analogicznie do stosunku k/m w województwie mazowieckim), ponieważ testowanie zostanie rozszerzone o obszar innych województw zmianie ulega procentowy udział kobiet – przyjęto wskaźnik ogólnokrajowy 52% (112 kobiet). W testowaniu będzie uczestniczyła, każda z 6 grup bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w ilości proporcjonalnej (0,5%) do wymiaru docelowego.

Liczebność odbiorców w podziale na grupy (stosunek k/m został utrzymany na poziomie danych krajowych)

Grupy bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Wymiar docelowy (osoby)		Wymiar testowania (osoby)	
	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet
długotrwanie	843.800	438.776	76	39
do 25r życia	451.800	234.936	35	18
powyżej 50 lat	428.600	222.872	39	20
bez kwalifikacji zawodowych	566.400	294.528	53	27
samotnie wychowujący dzieci do 18 lat	154.500	80.340	9	5
niepełnosprawni	101.300	52.676	6	3
OGÓLEM:			218	112

Rekrutacja odbiorców do testowania będzie przeprowadzona przy pomocy lokalnych instytucji rynku pracy i pomocy społecznej przystępujących do projektu (biorących udział w testowaniu) zawiązujących współpracę na rzecz aktywizacji zawodowej bezrobotnych.

Rekrutacja będzie przebiegała wedle następujących kryteriów:

- wg zameldowania na terenie powiatu,
- udokumentowanej przynależności do danej grupy defaworyzowanej (wg kwalifikacji UP), wskazanej do testowania na obszarze danego powiatu
- kolejności zgłoszeń, z uwzględnieniem stosunku procentowego kobiet i mężczyzn
- zadeklarowania przez bezrobotnego woli uczestniczenia w projekcie i w testowaniu oraz wszelkich działaniach związanych z monitoringiem i ewaluacją /oceną efektywności działania testowanego Produktu
- wyrażeniu zgody przez bezrobotnego na udostępnienie i przetwarzanie danych osobowych na potrzeby realizacji projektu

Zapewnienie udziału odbiorców przez cały okres testowania, powinny zagwarantować następujące działania:

- akcja upowszechniająca w UP i OPS kierowana do bezrobotnych, przedstawiająca bezpośrednie korzyści płynące z kompleksowej i indywidualnej formy wsparcia, świadczonej bezrobotnym uczestniczącym w testowaniu, której celem jest zachęcenie bezrobotnych do współpracy przy realizacji projektu,
- przygotowanie regulaminu uczestnictwa w projekcie i formularza deklaracji uczestnictwa w projekcie, podpisanego przez instytucję kierującą bezrobotnego do testowania obligującą bezrobotnego do ukończenia procesu testowania,
- stworzenie listy rezerwowej uczestników testowania z grona danej grupy bezrobotnych - zabezpieczenie na wypadek wycofania się bezrobotnego z projektu.

Użytkownicy, którzy uczestniczyć będą w testowaniu i ocenie produktu finalnego.

Użytkownicy zostaną zrekrutowani na terenie 6 powiatów:

- tworząc 6 lokalnych grup współpracy (testowane będą instytucje już współpracujące oraz instytucje dopiero zawiązujące współpracę)
- mających na celu aktywizację konkretnej grupy bezrobotnych złożonej z bezrobotnych o udokumentowanej przynależności do danej grupy defaworyzowanej (wg kwalifikacji UP),
- każda lokalna grupa współpracy aktywizuje inną/ jedną z sześciu grup bezrobotnych defaworyzowanych na rynku pracy

W teście uczestniczą lokalne publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy i instytucje pomocy publicznej. Każda testowana grupa użytkowników liczy max. 10 osób, co daje łączną liczbę użytkowników max. 60 osób (w tym 40 kobiet)

Liczebność testowanych grup użytkowników odpowiada w przybliżeniu zakładanej liczbie osób zaangażowanych personalnie w pracę lokalnych grup współpracy. Skład grupy pozwala na uczestnictwo w niej min. 2 pracowników z jednej instytucji (wskazanie: pracownik szczebla zarządzającego/ kierowniczego oraz osoba pracująca bezpośrednio z odbiorcą). W grupie uczestniczącej w testowaniu znajdują się przedstawiciele instytucji i organizacji, którzy będą stosować Model współpracy w praktyce.

Powiaty objęte testowaniem zostaną wybrane wg intensywności występowania bezrobocia wśród danych grup bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz deklaracji przystąpienia do projektu przez PUP i przynajmniej jeden OPS.

W ramach wytypowanych powiatów zostaną zrekrutowane:

- publiczne instytucje rynku pracy – obligatoryjnie PUP
- publiczne instytucje pomocy społecznej – obligatoryjnie jeden OPS
- niepubliczne instytucje rynku pracy i instytucje pomocy społecznej/ w tym NGO – dysponujące odpowiednimi zasobami ludzkimi i technicznymi (biuro, komputer, dostęp do Internetu) – obligatoryjnie jeden podmiot
- inne podmioty/ instytucje przystępujące do współpracy, np. przedstawiciele JST – udział nie jest obligatoryjny

Przy doborze uczestników testowania zachowana zostanie zasada równości płci: z publicznych IRP i IPS zostanie rekrutowanych 64% kobiet (*GUS, 2008, kobiety w adm. publicznej*), natomiast z niepublicznych IRS i IPS, w tym NGO rekrutowanych zostanie 80% kobiet (*Obserwatorium Zarządzania, 2009, raport z badania dot. zarządzania ludźmi w NGO*)

Rekrutacja grupy użytkowników przebiegać będzie metodami bezpośrednimi, odbywającymi się za pomocą zaproszenia danej instytucji do udziału w testowaniu (rozmowa telefoniczna z kadrą zarządzającą, droga pocztowa oraz e-mail).

Po zadeklarowaniu udziału w projekcie oraz utworzeniu się lokalnej grupy współpracy i podpisaniu porozumienia/ umowy o współpracy, instytucja zostanie poproszona o oddelegowanie konkretnych pracowników (spełniających wskazane kryteria) do udziału w testowaniu.

Zapewnienie udziału użytkowników przez cały okres testowania, powinny zagwarantować następujące działania:

- akcja upowszechniająca, na terenie wybranych powiatów, w publicznych i niepublicznych instytucjach rynku pracy i instytucjach pomocy społecznej oraz JST, kierowana do kadr zarządzających instytucjami, przedstawiająca bezpośrednie korzyści płynące z praktycznego zastosowania wdrażanego rozwiązania, której celem jest zachęcenie użytkowników do współpracy przy realizacji projektu,
- przygotowanie regulaminu uczestnictwa w projekcie i formularza deklaracji uczestnictwa w projekcie, na podstawie którego dana instytucja deleguje wskazanych pracowników do udziału w testowaniu, obligując każdego z oddelegowanych do ukończenia procesu testowania,
- stworzenie listy rezerwowej uczestników testowania (w ramach danej instytucji) - zabezpieczenie na wypadek wycofania/ wycofania się pracownika z projektu.,
- w projekcie przewidziano wynagrodzenie dla pracownika lokalnej niepublicznej instytucji uczestniczącej we współpracy (jednej na powiat), który w ramach testowania będzie prowadził indywidualne ścieżki

- wsparcia/ opiekował się zrekrutowaną do testowania grupą bezrobotnych – zapewnienie udziału w testowaniu niepublicznej instytucji rynku pracy lub instytucji pomocy społecznej
- w projekcie przewidziano również wynagrodzenie dla lokalnego Eksperta/ Doradcy wspierającego niepubliczną instytucję rynku pracy lub instytucji pomocy społecznej, która w ramach testowania będzie prowadziła indywidualne ścieżki wsparcia/ opiekowała się zrekrutowaną do testowania grupą bezrobotnych – zachęcenie do udziału w testowaniu publicznej instytucji rynku pracy lub instytucji pomocy społecznej, z której będzie wywodził się Ekspert/ Doradca

4.2. Etapy procesu testowania

Proces testowania planowany jest na okres 13 miesięcy. Właściwe testowanie wdrażanego rozwiązania zajmie 11 mc i będzie poprzedzone 1 miesięcznymi szkoleniami dla użytkowników.

Najważniejsze etapy procesu testowania

1. Szkolenia dla użytkowników (grudzień 2011- luty 2012)
  - 1.1. Opracowanie modelu szkoleniowego i materiałów szkoleniowych (grudzień 2011)
  - 1.2. Rekrutacja użytkowników/ upowszechnianie (grudzień 2011- styczeń 2012)
  - 1.3. Szkolenie użytkowników/ monitoring (styczeń – luty 2012)
    - szkolenia w wymiarze 1 szkolenie/ 1 lokalna grupa współpracy
    - szkolenie w wymiarze 4 dni roboczych/ 4 x 8 godzin zajęć = 32 godz. szkoleniowe
    - łącznie 6 szkoleń na terenie 6 powiatów dla 60 użytkowników
2. Testowanie modelu współpracy (grudzień 2011- luty 2013)
  - 2.1. Testowanie Modelu współpracy ... i E-narzędzia w praktyce (luty - grudzień 2012)
    - rekrutacja odbiorców/ 6 grup bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (łącznie 218 osób)
    - bieżąca obsługa bezrobotnych biorących udział w testowaniu przez publiczne i niepubliczne IRP i IPS przy zastosowaniu Modelu współpracy ... i z wykorzystaniem E-narzędzia
    - bieżąca aktualizacja danych, prowadzenie statystyk i wymiana informacji pomiędzy użytkownikami w ramach funkcjonowania Modelu współpracy ... i działania Lokalnej Platformy Współpracy (E-narzędzia)
  - 2.2. Wizyty studyjne/ monitoring (luty-grudzień 2012)
    - 15 wizyt studyjnych (min. 2 wizyty w jednej lokalnej grupie współpracy) i spotkań z lokalną grupą współpracy – przedstawicielami instytucji oddelegowanymi do udziału w testowaniu oraz przedstawicielami grupy odbiorców
    - skład grupy monitorującej: 2 pracowników projektu + 2 członków projektowej Eksperskiej Grupy Roboczej
    - badania, wywiady i konsultacje z użytkownikami i odbiorcami dotyczące funkcjonowania i efektywności wdrażanego rozwiązania
  - 2.3. Zewnętrzna ewaluacja produktu (grudzień 2011- marzec 2013)
    - analiza rzeczywistych efektów testowania produktu/ użyteczności wdrażanego produktu

Wnioskodawca bierze pod uwagę zwiększenie ilości wizyt studyjnych, decyzja w tej kwestii będzie uzależniona od przebiegu i efektów prowadzonego monitoringu.

4.2.1. Zakres szkoleń dla użytkowników

W grudniu 2011 roku zostanie opracowany model szkoleniowy wraz z materiałami edukacyjnymi obejmującymi każdy z elementów (produktu głównego i produktów pośrednich) wdrażanego rozwiązania (Produktu finalnego).

Szkolenia użytkowników rozpoczną się w styczniu 2012 roku i potrwać 1 miesiąc.

Zajęcia odbędą się w 6 grupach szkoleniowych liczących po 10 osób każda (łącznie w szkoleniach weźmie udział 60osób/ użytkowników) na terenie 6 powiatów (1 grupa/1powiat).

Szkolenia będą prowadzone przez ekspertów oraz kadrę projektu.

Uczestnicy szkoleń będą rekrutowani zgodnie z kryteriami i procedurą opisaną w pkt. 4.1. Strategii spośród pracowników publicznych i niepublicznych IRP i IPS/ w tym NGO oraz innych podmiotów uczestniczących we współpracy (np. przedstawiciele JST) na obszarach objętych testowaniem.

W ramach 1 szkolenia zrealizowane zostaną 32 godziny zajęć. Każde ze szkoleń potrwa 4 dni /po 8 godzin zajęć dziennie, co przy 6 grupach daje łącznie 192 godziny zajęć.

Zajęcia zostaną przeprowadzone w 2 blokach:

- **teoretycznym**, zawierającym zagadnienia w obszarach:
  - specyfiki i analizy potrzeb każdej 6 grup bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy
  - analiza potrzeb publicznych i niepublicznych IRP i IPS w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych

forma: wykład, metoda: wykład z elementami konwersatorium

cel: Omówienie i podsumowanie wyników badań przeprowadzonych w ramach realizowanego projektu – wskazanie zróżnicowanej specyfiki, problemów i potrzeb każdej z 6 grup defaworyzowanych na rynku pracy/ wskazanie potrzeby zmiany – konieczności współdziałania/ usprawnienia istniejącego systemu wsparcia dla bezrobotnych/ zachęcenie do dyskusji i wymiany spostrzeżeń

- modelowego rozwiązania z zakresu świadczenia efektywnej pomocy w powrocie na rynek pracy osobom bezrobotnym oraz specyfiki modelu w odniesieniu do poszczególnym grupom bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy

forma: wykład, metoda: wykład z elementami konwersatorium

cel: Omówienie specyfiki Modelu współpracy IRP i IPS ... oraz Modelowej Współpracy IRP i IPS dla każdej z 6 grup bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy – zapoznanie z zasadami współpracy proponowanymi w Modelu ..., / zachęcenie do dyskusji i wymiany spostrzeżeń

- **praktycznym**, obejmującym:
  - szkolenie z zakresu działania, współtworzenia i obsługi E-narzędzia,
  - warsztaty z praktycznego zastosowania Modelu współpracy – wypracowanie systemu i standardu współpracy dla lokalnej grupy instytucji uczestniczącej w testowaniu
  - wspólne wypracowanie optymalnego systemu monitoringu testowania wdrażanego produktu oraz upowszechniania wdrażanego rozwiązania na terenie powiatu

forma: zajęcia praktyczne, metoda: zajęcia warsztatowe

cel: zdobycie umiejętności posługiwania się i korzystania z E-narzędzia/ sporządzenie umowy o współpracy lokalnych IRP i IPS/ zachęcenie uczestników do aktywnego włączenia się w proces upowszechniania i monitoringu (stworzenie poczucia współtworzenia ostatecznego kształtu rozwiązania i wymiernego wpływu na sukces przedsięwzięcia)

Czas trwania części teoretycznej i praktycznej/ warsztatowej podczas każdego z modułów zostanie ostatecznie ustalony w grudniu 2011 roku po zakończeniu prac nad modelem szkoleniowym i opracowaniu materiałów szkoleniowych.

Materiały szkoleniowe będą zawierały komplet informacji o założeniach głównego produktu i produktów pośrednich wraz z:

- Modelem współpracy publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej
- Specyfiką Modelowej Współpracy IRP dla każdej z 6 grup bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy
- Analizą potrzeb każdej 6 grup bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy
- Analizą potrzeb publicznych i niepublicznych IRP i IPS w zakresie aktywizacji zawodowej Bezrobotnych
- opisem oraz instrukcją obsługi i dostępem do demo szkoleniowego E-narzędzia/ Lokalnej Platformy Współpracy
- wzorem umowy o współpracy na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych
- instruktażem i formularzem zgłoszeniowym bazy danych do GIODO

Materiały szkoleniowe i załączniki będą dostępne również w wersji elektronicznej, umożliwiającą pobranie ze strony [www/ Platformy Współpracy](#).

4.3. Monitoring testowania

Za bieżący monitoring postępów podejmowanych działań, które zmierzają do osiągnięcia zakładanych celów projektu odpowiedzialny jest zespół projektowy (konkretnie - Asystent Koordynatorów). Monitoring w Projekcie prowadzony jest w sposób stały, co pozwala na osiąganie efektów zgodnie z przyjętym harmonogramem. W przygotowaniu, przeprowadzeniu i interpretacji wyników badań zespół projektowy wspierają eksperci, członkowie Eksperskiej Grupy Roboczej, specjaliści, przygotowujący i przeprowadzający badania w I etapie realizacji Projektu.

Monitoring odbywać się będzie za pomocą wskaźników: nakładów, produktu i wyniku, za pomocą: ankiet monitoringowych - badań ilościowych i jakościowych. Badanymi będą zarówno użytkownicy/ pracownicy instytucji, jak i odbiorcy/ bezrobotni uczestniczący w testowaniu.

Prawidłowość realizacji etapów testowania i stopień osiągnięcia planowanych efektów będzie podlegała:

- analizie Asystenta Koordynatorów
- weryfikacji przez Koordynatora Merytorycznego,
- opiniowaniu przez Eksperską Grupę Roboczą.
- zatwierdzeniu przez Koordynatora Projektu.

Wprowadzenie ewentualnych korekt (na wnioski Koordynatora Merytorycznego i po zaopiniowaniu ich przez Ekspertów) podlega ostatecznemu zatwierdzeniu przez Koordynatora Projektu.

Monitoring procesu testowania będzie prowadzony:

- na etapie szkoleń dla użytkowników (ankiety przed i po szkoleniu),
- na etapie właściwego testowania (wyjazdy studyjne i spotkania z lokalną grupą współpracy – przedstawicielami instytucji oddelegowanymi do udziału w testowaniu oraz przedstawicielami grupy odbiorców; ankiety: badania jakościowe i ilościowe, wywiady i konsultacje z użytkownikami i odbiorcami dotyczące funkcjonowania i efektywności wdrażanego rozwiązania).

Wszyscy użytkownicy oraz przedstawiciele odbiorców będą spotykali się systematycznie z zespołem projektowym (min. 2 max. 3 wizyty studyjne). Wszelkie uwagi i spostrzeżenia dotyczące Wdrażanego modelu ... i E-narzędzia można również zgłaszać na bieżąco drogą e-mailową do Biura Projektu lub poprzez stronę [www](#) – wykorzystując w tym celu przygotowany na potrzeby monitoringu i ewaluacji formularz.

5. Sposób sprawdzenia, czy innowacja działa

5.1. Sposób oceny wyników testowanego produktu

Ocena efektów zastosowywania proponowanej innowacji będzie obejmowała:

- wyniki ewaluacji wewnętrznej i monitoringu

(wyniki badań monitoringowych i ewaluacyjnych przeprowadzonych w fazie testowania; uwagi i opinie użytkowników i odbiorców na temat stosowanego Modelu współpracy ... i E-narzędzia, efekty/ rezultaty testowania wdrażanego produktu, etc.)

- wyniki ewaluacji zewnętrznej produktu

(zbadanie rzeczywistych efektów testowanego produktu)

5.2. Efekty zastosowania innowacji uzasadniające stosowanie innowacji na szeroką skalę

Efekty zastosowania innowacji uzasadniające stosowanie innowacji na szeroką skalę:

1. wyniki ewaluacji wewnętrznej i monitoringu

- pozytywna ocena produktu finalnego wyrażona przez użytkowników testujących Model współpracy ... i E-narzędzie
  - pozytywna ocena wdrażanego produktu finalnego ze strony minimum 75% użytkowników testujących, czyli przez min. 45 pracowników instytucji biorących udział w testowaniu
- pozytywna ocena nowej formuły udzielanej formy wsparcia wyrażona przez odbiorców uczestniczących w testowaniu
  - pozytywna ocena ze strony minimum 75% odbiorców testujących, czyli przez min. 165 osób bezrobotnych biorących udział w testowaniu
- pozytywna ocena wyników wdrożenia produktu finalnego pod względem rezultatów na etapie testowania
  1. zwiększenie liczby IRP i IPS współpracujących w celu aktywizacji zawodowej bezrobotnych
    - zawarcie 6 umów/ porozumień o współpracy pomiędzy 24 instytucjami IRP i IPS na terenie 6 powiatów celu aktywizacji zawodowej bezrobotnych,
    - funkcjonowanie E-narzędzia – 6 Lokalnych Platform Współpracy IRP i IPS (na terenie 6 powiatów)
  2. zmniejszenie ilości bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, biernych zawodowo – zwiększenie efektywności aktywizacji zawodowej bezrobotnych
    - zmniejszenie ilości bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, biernych zawodowo o 15% - 33 zawarte z pracodawcą umowy potwierdzające zatrudnienie/ znalezienie pracy przez osoby bezrobotne uczestniczące w testowaniu)
- pozytywna ocena procesu ewaluacji wewnętrznej

Ewaluacja wewnętrzna zostanie przeprowadzona w oparciu o wskaźniki skuteczności, adekwatności, efektywności i trwałości podejmowanych działań (os. odpowiedzialna – Asystent Koordynatorów), prowadzona będzie na bieżąco za pomocą ankiet, badań ilościowych i jakościowych

2. Wyniki ewaluacji zewnętrznej produktu

5.1.1. Ewaluacja zewnętrzna

Ewaluacja produktu finalnego zostanie powierzona ewaluatorowi zewnętrznemu. Ewaluator (osoba fizyczna – ekspert badacz-ewaluator - bądź firma badawcza) zostanie wybrany zgodnie z zapisami ustawy *Prawo zamówień publicznych*.

Kryteriami wyboru ewaluatora będzie min. przedstawienie referencji oraz udokumentowanie doświadczenia w badaniach/ ewaluacji projektów o charakterze społecznym.

Ewaluacja zewnętrzna obejmie wszystkie elementy składowe/ produkty pośrednie produktu finalnego.

Kryteria ewaluacji:

- adekwatność (adekwatności celów i zastosowanych narzędzi służących tworzeniu produktu w stosunku do problemów i kwestii społecznych, które produkt ma rozwiązać)
  - czy produkt odpowiada realnym potrzebom?
- efektywność (relacje między nakładami, kosztami, zasobami finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi a osiągniętymi efektami produktu)
  - czy produkt przynosi zakładane efekty przy zakładanych kosztach?
- skuteczność (stopień realizacji zakładanych celów, skuteczność użytych narzędzi oraz wpływ czynników zewnętrznych na końcowe efekty)
  - czy produkt jest skuteczny, czy jego stosowanie przynosi zakładane wyniki?
- oddziaływanie/wpływ (stopień realizacji zakładanych celów, skuteczność użytych narzędzi oraz wpływ czynników zewnętrznych na efekty w trakcie lub po zakończeniu wdrażania produktu)
  - czy wdrożenie produktu będzie skutkowało zwiększeniem szans na osiągnięcie celów PO KL?
- trwałość efektów (ciągłość efektów, przede wszystkim pozytywnych, danej interwencji w perspektywie średnio i długookresowej)
  - czy jest prawdopodobne funkcjonowanie produktu po zakończeniu finansowania projektu?

Zadania ewaluatora zewnętrznego polegają na przeprowadzeniu i podsumowaniu/ interpretacji wyników badań, obejmujących:

- przedmiot ewaluacji
  - czy wdrażany Model współpracy ... funkcjonuje i czy jest możliwe jego upowszechnianie i włączenie w główny nurt polityki?
- pytania kluczowe dotyczące:
  - skuteczności, atrakcyjności, efektywności wdrażanego rozwiązania,
  - sposobu upowszechniania produktu,
  - sposobu, w jaki produkt wpłynął na zmianę standardów pracy użytkowników?
  - istnienia zapotrzebowania na produkt wśród potencjalnych użytkowników?
  - stopnia zaspokojenia potrzeb odbiorców przez produkt?
- określenie kryteriów wartościowania
- określenie źródeł informacji niezbędnych do ewaluacji
  - dokumentacje, wyniki badań, zebrane opinie i uwagi o produkcie, wyniki monitoringu testowania, etc.
- określenie metodyki badań (badania jakościowe i ilościowe)
- opracowanie narzędzi badawczych (badania zostaną przeprowadzone za pomocą: ankiet ewaluacyjnych i wywiadów oraz formularzy ewaluacyjnych)
- przeprowadzenie badań (badania ewaluacyjne – ankiety i wywiady - będą obejmowały grupę użytkowników i odbiorców uczestniczących w testowaniu, przeprowadzone zostaną w ramach planowanych wyjazdów studyjnych/ spotkań z lokalną grupą współpracy oraz przedstawicielami odbiorców)
- opracowanie wyników badań w formie wniosków i rekomendacji
- przygotowanie raportu z ewaluacji
- przedstawienie wyników ewaluacji zespołowi projektowemu i Eksperskiej Grupie Roboczej, omówienie wniosków i rekomendacji

Po zakończeniu testowania produktu i dokonaniu oceny jego rzeczywistych efektów przez eksperta zewnętrznego zespół projektowy we współpracy z Eksperską Grupą Roboczą określi kształt produktu finalnego. Jeśli raport z ewaluacji potwierdzi skuteczność produktu i zespół projektowy wraz z Eksperską

Grupą Roboczą zatwierdzą wnioski i rekomendacje z przeprowadzonych badań ewaluacyjnych można dopracować ostateczną wersję produktu finalnego.

W przypadku, gdy ewaluator zawarł w raporcie zastrzeżenia i rekomendacje wskazujące braki produktu finalnego oraz wystąpiły problemy na etapie testowania, należy przystąpić do prac korygujących produkt finalny.

Ocena efektów innowacji dopuszczająca Produkt Finalny do zastosowania na szerszą skalę, będzie wynikiem:

- wymiernych efektów wdrożenia produktu w obszarze aktywizacji zawodowej bezrobotnych uczestniczących w testowaniu oraz ich pozytywnych opinii o wdrażanym produkcie
- korzystnej i wymiernej zmiany, jaka dokonała się w obszarze współpracy pomiędzy IRP i IPS uczestniczących w testowaniu,
- opinii na temat produktu: użytkowników i odbiorców, zespołu projektowego oraz niezależnych ekspertów - ewaluator zewnętrzny

6. Strategia upowszechniania

(z uwzględnieniem włączania w nurt polityki)

Celem upowszechnienia Produktu Finalnego będzie przekazanie publicznym i niepublicznym instytucjom rynku pracy i instytucjom integracji pomocy społecznej wiedzy i narzędzi potrzebnych do zawiązywania współpracy i podjęcia wspólnych i efektywnych działań na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Do upowszechnienia i włączenia do głównego nurtu polityki przewidziany jest Produkt Finalny wraz z Produktami Pośrednimi.

Produkt Finalny będzie mainstreamowany horyzontalnie, co oznacza de facto pokrycie się strategii upowszechniania Produktu ze strategią włączania produktu do głównego nurtu polityki.

Upowszechnianie i włączanie będzie prowadzone w formie aktywnej, przewiduje organizację na terenie każdego z 16 województw konferencji i seminariów upowszechniających. W każdej konferencji przewidziano udział 300 os. związanych z rynkiem pracy i pomocą społeczną, co daje łączną ilość 4800 użytkowników (osób).

Do udziału zostaną zaproszeni przedstawiciele/ pracownicy publicznych i niepublicznych IRP i IPS oraz decydenci mający wpływ na włączenie Produktu do nurtu polityki (przedstawiciele JST: m.in. wójtowie, starostowie, marszałkowie województw, wojewodowie oraz przedstawiciel MPiPS).

Upowszechnianie i włączanie prowadzone w formie udostępniania informacji (prasa, radio, strona www, publikacje) kierowane są do użytkowników i decydentów w wymiarze Docelowym.

W czasie realizacji działań upowszechniających (konferencji i seminariów upowszechniających oraz szkoleń) nastąpi kolportaż materiałów dotyczących produktu finalnego (przede wszystkim Modelu współpracy .. i E-narzędzia). Wszystkie produkty zostaną udostępnione również w formie elektronicznej – strony www.

O sukcesie upowszechniania stanowić będzie wielkość grupy docelowej uczestniczącej aktywnie w upowszechnianiu:

- w I etapie realizacji Projektu:
  - ilość instytucji rynku pracy i instytucji polityki społecznej uczestniczących w spotkaniach informacyjnych i badaniach prowadzonych – min. 12 instytucji (min. 2 instytucje/ powiat)
  - ilość pracowników rynku pracy i instytucji polityki społecznej uczestniczących w spotkaniach informacyjnych i badaniach prowadzonych – min. 72 pracowników w/w instytucji (min. 6 pracowników w/w instytucji na powiat)

- ilość odbiorców/ osób bezrobotnych uczestniczących w spotkaniach informacyjnych i badaniach prowadzonych – min. 240 bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (min. 20 bezrobotnych z danej grupy defaworyzowanej na powiat)

- w II etapie realizacji Projektu:

1. uczestniczących w procesie testowania (włączając szkolenia)

- ilość instytucji rynku pracy i instytucji polityki społecznej uczestniczących w szkoleniach i w testowaniu – min. 24 instytucje współpracujące na rzecz aktywizacji zawodowej bezrobotnych (min. 4 instytucje/ powiat)

- ilość pracowników instytucji rynku pracy i instytucji polityki społecznej uczestniczących w szkoleniach i w testowaniu – min. 60 użytkowników (min. 10 osób/ powiat)

- ilość odbiorców/ osób bezrobotnych uczestniczących w testowaniu – min. 218

2. uczestniczących w procesie upowszechniania i mainstreamingu:

- ilość uczestników konferencji i seminariów upowszechniających reprezentujących wszystkie grupy interesariuszy – min. 4800 osób (przeciętnie 300 uczestników/ konferencja i seminarium)

Miarą sukcesu działań upowszechniających będzie również skala zainteresowania Produktem Finalnym wśród interesariuszy na każdym etapie realizacji Projektu, mierzona np.:

- ilością publikacjami i materiałów informacyjnych/ upowszechniających
- dystrybucja min. 5800 egzemplarzy materiałów informacyjno - upowszechniających

6.1. Wymiary upowszechniania – grupy docelowe/ analiza interesariuszy

Produkt Finalny będzie mainstreamowany horyzontalnie, co oznacza pokrycie się grup docelowych Produktu, do których kierowane są działania upowszechniające i działania włączające produkt do głównego nurtu polityki.

Głównym/ bezpośrednim interesariuszem jest:

Grupa użytkowników - publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy i instytucje pomocy społecznej (w tym NGO działające w obydwu obszarach) oraz ich pracownicy.

Liczebność grupy użytkowników została przedstawiona w wymiarze:

- Docelowym, w rozumieniu użytkowników, jako instytucji.
Na terenie kraju działa ponad 11.392 IRP i 2486 IPS. Łącznie 13.878 instytucji, w tym:
  - 441 powiatowych urzędów pracy,
  - 16 wojewódzkich urzędów pracy,
  - 2539 ośrodków pomocy społecznej,
  - 16 regionalnych ośrodków polityki społecznej.
- Upowszechniania i Włączania, w rozumieniu pracowników publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy, którym Produkt Finalny zostanie przekazany w ramach działań upowszechniających i włączających.

Interesariuszem pośrednim jest:

Grupa odbiorców - osoby zagrożone wykluczeniem społecznym – osoby długotrwale i długookresowo bezrobotne, odznaczające się niskim poziomem aktywności zawodowej i niedostatecznymi kompetencjami w stosunku do potrzeb zgłaszanych przez rynek pracy.

Liczebność grupy została przedstawiona (za GUS, 2010) w wymiarze:

- Docelowym, obejmującym wszystkich odbiorców, którzy potencjalnie będą mogli skorzystać ze wsparcia po włączeniu produktu finalnego do polityki, czyli z obszaru całego kraju: 1.812.800 bezrobotnych, w tym 944.800 kobiety (52% stosunek kobiet/mężczyzn)

Potrzeby i oczekiwania interesariuszy bezpośrednich i pośrednich/ użytkowników i odbiorców względem wdrażanego Produktu zostały opisane we wcześniejszych punktach Strategii.

Rola w upowszechnianiu i wdrażaniu Produktu:

Strategia upowszechniania (i strategia wdrażania) przewiduje aktywny udział grup docelowych użytkowników i odbiorców w działaniach upowszechniających, na każdym etapie realizacji Projektu:

- uczestnictwo potencjalnych użytkowników i przedstawicieli odbiorców w pogłębionej diagnozie i analizie problemów i potrzeb niezbędnych do opracowania założeń Produktu Finalnego
– użytkownicy tworzą Ekspercką Grupę Roboczą w Projekcie, dzięki czemu mają realny wpływ na kształt produktu finalnego oraz strategię wdrażania i upowszechniania,
- użytkownicy i odbiorcy biorą udział w badaniach, ankietach i konsultacjach (spotkania informacyjno – badawcze, wyjazdy studyjne – spotkania lokalnych grup współpracy,
- użytkownicy biorą aktywny udział w szkoleniach i wraz z odbiorcami uczestniczą w testowaniu produktu i opracowywaniu jego ostatecznego kształtu
- użytkownicy i odbiorcy aktywnie uczestniczą w konferencjach i seminariach upowszechniających (również aktywnie, jako prelegenci i orędownicy dobrych praktyk)

Pozostali interesariusze:

Pozostałe podmioty (ich pracownicy) związane/ zainteresowane działaniami z obszaru rynku pracy i polityki społeczne

- władze JST (głównie władze lokalne na poziomie powiatu i gminy, stanowiący prawo lokalne i tworzące lokalne strategie rozwoju)

Potrzeby i oczekiwania względem wdrażanego Produktu:

- zmniejszenie poziomu lokalnego bezrobocia poprzez wdrożenie nowych standardów współpracy IRP i IPS (Model współpracy ...)
- posiadanie aktualnej wiedzy niezbędnej do tworzenia lokalnych strategii i planów działań poprzez możliwość wykorzystania narzędzi i wiedzy do: diagnozowania aktualnej sytuacji na rynku pracy, analizy struktury lokalnego bezrobocia (E-narzędzie)

Rola w upowszechnianiu i wdrażaniu Produktu:

- udział w tworzeniu modelu/ na etapie testowania
- udział w upowszechnianiu i wdrażaniu
- wpływ decyzyjny na udział publicznych IRP i IPS we współpracy na rzecz aktywizacji bezrobotnych
- dostarczenie i zalecenie wdrożenia produktu finalnego w/w instytucjom
- decydenci m.in. pracownicy MPiPS, członkowie Komisji Sejmowych: Polityki Społecznej i Rodziny, Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, Ustawodawczej (jako podmiotów prawodawczych, mający realną możliwość zmian zapisów ustawowych)
- ciała doradcze i opiniotwórcze/ opiniodawcze, m.in.: Krajowa Rada Zatrudnienia, etc.

Potrzeby i oczekiwania względem wdrażanego Produktu:

- zmniejszenie bezrobocia poprzez usprawnienie systemu opieki społecznej i systemu rynku pracy
- podniesienie efektywności wsparcia/ aktywizacji bezrobotnych za pomocą możliwości wdrożenia innowacyjnych rozwiązań

- możliwość późniejszej implementacji wypracowanych innowacyjnych rozwiązań na inne obszary
- użyteczność Produktu Finalnego dla realizowanej polityki krajowej (Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia) poprzez rozwiązania adekwatne do działań priorytetowych: wzrost aktywności zawodowej, sprawny rynek pracy, doskonalenie aktywnej polityki rynku pracy

Rola w upowszechnianiu i wdrażaniu Produktu:

- upowszechnianie produktu i włączanie go w główny nurt polityki
- patronowanie wdrażanemu produktowi.

Media publiczne i prywatne (radio, prasa i telewizja, portale internetowe)

Potrzeby i oczekiwania względem wdrażanego Produktu:

- rzetelne wypełnienie misji mediów: uczyć, pomagać w wychowaniu, rzetelnie informować, wspomagać państwo w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego

Rola w upowszechnianiu i wdrażaniu Produktu:

- zaangażowanie w upowszechnianie produktu (wpływ na kształtowanie opinii publicznej)

6.2. Plan działań upowszechniających

Produkt Finalny będzie mainstreamowany horyzontalnie, co oznacza pokrycie się działań upowszechniających Produktu z działaniami włączającymi produkt do głównego nurtu polityki.

Upowszechnianie prowadzone jest przez cały okres realizacji projektu, w mniejszym nasileniu:

- podczas spotkań informacyjno-badawczych (I etap realizacji Projektu),
- podczas szkoleń i testowania Produktu, w II etapie realizacji (spotkania lokalnych grup współpracy z zespołem projektowym, w szczególności: rekrutacja użytkowników i odbiorców.

Koncentracja działań upowszechniających i włączających do nurtu polityki nastąpi w końcowej fazie projektu, kiedy gotowy będzie produkt finalny w jego ostatecznym kształcie.

Działania kierowane będą głównie do grup potencjalnych użytkowników (główny interesariusz) na terenie całego kraju.

Działania upowszechniające realizowane w końcowej fazie projektu/ konferencje i seminaria upowszechniające są wspólne dla strategii upowszechniania i strategii włączania do polityki. W przypadku mainstreamingu szczególnie ważna jest grupa gremiów decyzyjnych i opiniodawczych w obszarze rynku pracy i polityki społecznej.

Etapy upowszechniania Produktu Finalnego (z uwzględnieniem włączania do nurtu polityki)

1. Opracowanie, wydawnictwo, kolportaż i udostępnienie opracowań dotyczących produktu finalnego wraz z produktami pośrednimi

- Produkt Finalny i produkty pośrednie
  - Opracowanie Produktu Finalnego i produktów pośrednich (grudzień 2012 – luty 2013 roku)
  - opracowanie, wydawnictwo i kolportaż informatorów i opracowań Produktu Finalnego i produktów pośrednich (grudzień 2012 - listopad 2013 roku)

Działania:

- opracowanie i druk Informatora poświęconego Modelowi współpracy ... i E-narzędziu nakład: 1500 szt.
- wydawnictwo: Model współpracy ... nakład: 3200 szt.
- wydawnictwo: E-narzędzie na CD + instrukcja użytkownika

nakład: 3200 szt.

- wydawnictwo: Specyfika modelowej współpracy IRP i IPS dla każdej z ...

nakład: 3200 szt.

Realizacja działań w I i II etapie realizacji Projektu

- Informator o projekcie (zawierający wstępny opis Produktu Finalnego) został opracowany, wydany i w większości rozkolportowany w I etapie realizacji projektu, pozostałe egzemplarze Informatora zostaną wykorzystane w II etapie realizacji Projektu, w szczególności podczas realizacji procesu testowania – przy rekrutacji użytkowników i odbiorców
(maj 2011- listopad 2013 roku)
nakład: 1500 szt.

W czasie realizacji działań upowszechniających (konferencji i seminariów upowszechniających oraz szkoleń) nastąpi kolportaż materiałów dotyczących produktu finalnego. Wszystkie produkty zostaną udostępnione również w formie elektronicznej – strony www.

2. Utworzenie i funkcjonowanie strony www projektu
(kwiecień 2011- listopad 2013 roku)
Realizacja działań w I i II etapie realizacji Projektu.
3. Utworzenie i funkcjonowanie internetowego Portalu Współpracy (element E-narzędzia) upowszechniającemu wypracowany i wdrażany Model współpracy
(opis w pkt. 3.4.2.2. strategii)
(październik 2011- listopad 2013 roku)
Realizacja działań w I i II etapie realizacji Projektu
4. Tematyczne publikacje prasowe
(kwiecień 2011 – listopad 2011)
Ilość emisji: min. 16 emisji
Realizacja działań w I i II etapie realizacji Projektu

Upowszechnianie i włączanie prowadzone w formie udostępniania i rozpowszechniania informacji o Produkcie, promocji dobrych praktyk (prasa, radio, strona www, publikacje) kierowane są w głównej mierze do użytkowników i decydentów w wymiarze Docelowym.

5. Blok konferencji i seminariów upowszechniających
(kwiecień 2011 – listopad 2011)
- organizacja 16 wojewódzkich konferencji połączonych z seminariami upowszechniającymi na terenie całego kraju (łącznie ilość uczestników 4800 os.)
Realizacja działań II etapie realizacji Projektu

Upowszechnianie i włączanie będzie prowadzone w formie aktywnej, przewiduje organizację na terenie każdego z 16 województw konferencji i seminariów upowszechniających.

Konferencje i seminaria odbędą się z udziałem:

- ze strony wnioskodawcy/ organizatora:
  - 2 przedstawicieli zespołu projektowego (prowadzących konferencję i seminaria od strony techniczno-organizacyjnej i merytorycznej)
  - 4 ekspertów – członków Ekspertkiej Grupy Roboczej (prowadzących konferencję i seminaria od strony merytorycznej)

- 4 gości: uczestników testowania/ użytkowników i odbiorców (szerzenie dobrych praktyk, autoprezentacje)

• ze strony interesariuszy/ zaproszonych gości:

- docelowych użytkowników/ pracownicy publicznych i niepublicznych IRP i IPS
- decydentów mający wpływ na włączenie Produktu do nurtu polityki (przedstawiciele władz lokalnych i wojewódzkich JST: m.in. wójtowie, starostowie, marszałkowie województw, wojewodowie oraz przedstawiciele MPiPS i ciał opiniotwórczych
- publiczne i prywatne media

Wnioskodawca przewiduje również udział grupy odbiorców/ osób bezrobotnych zainteresowanych tematyką konferencji (informację o organizowanej konferencji bezrobotny może pozyskać z mediów lub za pośrednictwem instytucji IRP i IPS)

Blok konferencyjno-seminaryjny zakłada przeprowadzenie:

- 1 dniowej uroczystej konferencji (z zapleczem cateringowym) w trakcie, której zostanie:
  - zaprezentowany Produkt Finalny (Model współpracy ... wraz z E-narzędziem),
  - przedstawiony sposób upowszechniania i wdrożenia modelu na terenie kraju,
  - przeprowadzona prezentacja dobrych praktyk (wyniki testowania prezentowane przez użytkowników i odbiorców testujących Produkt)

Uczestnicy konferencji zostaną zaproszeni do udziału w seminariach.

- 2 dniowego seminarium (również z zapleczem cateringowym) prowadzonym w formie warsztatów mających na celu przybliżenie funkcjonowania Modelu ... w praktyce (w szczególności praca na E-narzędziu)

W każdej konferencji przewidziano udział 200 osób/ interesariuszy związanych z rynkiem pracy i pomocą społeczną natomiast w seminarium planuje się udział max. 100 osób/ interesariuszy z danego województwa, co daje łączną ilość 4800 uczestników.

7. Strategia włączania do głównego nurtu polityki

Celem włączenia do głównego nurtu polityki jest zapewnienie, że wypracowany w Projekcie Model współpracy ... wraz z E-narzędziem, będzie w przyszłości stosowany szeroko przez publiczne i niepubliczne instytucje pomocy społecznej oraz instytucje rynku pracy.

Produkt Finalny będzie mainstreamowany horyzontalnie, co oznacza pokrycie się strategii upowszechniania Produktu ze strategią włączania produktu do głównego nurtu polityki (opis w pkt. 6. Strategii).

Wdrożenie Produktu Finalnego nie wymaga tworzenia nowych projektów regulacji prawnych. W zakresie operacyjnym możliwe jest wykorzystanie indywidualnych planów działania i programów specjalnych po stronie rynku pracy oraz kontraktów socjalnych i programów aktywności lokalnej po stronie pomocy społecznej, jak również programu współpracy OPS i PUP wynikającego z art. 50 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Nie ulega jednak wątpliwości, iż aby Model współpracy ... funkcjonował efektywniej należy przedyskutować możliwości wprowadzenia zmian prawnych, które usprawniłyby funkcjonowanie współpracy w praktyce (wymiar wertykalny włączania).

Stąd wynika zasadność wskazania, jako jednej z grup docelowych podmiotów (pracowników) związanych/ zainteresowanych działaniami z obszaru rynku pracy i polityki społecznej, w szczególności:

- władz JST (głównie władze lokalne na poziomie powiatu i gminy, stanowiący prawo lokalne i tworzące lokalne strategie rozwoju)

- decydentów m.in. pracownicy MPiPS, członkowie Komisji Sejmowych: Polityki Społecznej i Rodziny, Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, Ustawodawczej (jako podmiotów prawodawczych, mający realną możliwość zmian zapisów ustawowych)
- ciał doradczych i opiniotwórczych/ opiniodawczych, m.in.: Krajowa Rada Zatrudnienia, etc.

O sukcesie działań mainstreamingowych decydować będzie rosnąca liczba publicznych i niepublicznych IRP i IPS współpracujących ze sobą, w celu aktywizacji bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, z wykorzystaniem wypracowanego Modelu współpracy ... oraz E-narzędzia.

Miarą sukcesu będzie liczba IRP i IPS deklarujących chęć nawiązania współpracy z innymi IRP i IPS na terenie powiatu w celu aktywizacji zawodowej bezrobotnych i zainteresowanych wdrożeniem innowacyjnych rozwiązań wypracowanych w ramach Projektu (deklaracje współpracy weryfikowane na podstawie: ankiet wypełnionych przez uczestników konferencji i seminariów upowszechniających, zgłoszeń przez portal projektowy Modelu współpracy).

Sukcesem działań będzie liczba 15 instytucji na województwo/ 240 na kraj IRP i IPS deklarujących chęć nawiązania współpracy z innymi IRP i IPS na terenie powiatu w celu aktywizacji zawodowej bezrobotnych i zainteresowanych wdrożeniem innowacyjnych rozwiązań wypracowanych w ramach Projektu.

Głównymi działaniami włączającymi Produktu Finalnego do głównego nurtu polityki będzie przeprowadzenie 16 wojewódzkich konferencji i seminariów. Zakres działania pokrywa się z działaniami upowszechniającymi opisanymi w pkt. 6. Strategii.

Istotną grupą instytucjami w procesie włączania będą użytkownicy/ publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy i instytucje pomocy społecznej.

Potencjał produktu na upowszechnianie i wdrożenie jest wysoki, Produkt Finalny stanowi skuteczną metodę rozwiązywania problemu związanego z powrotem na bezrobotnych na rynek pracy, jest użyteczny dla realizowanej polityki krajowej (Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2009-2011) poprzez rozwiązania adekwatne do działań priorytetowych: wzrost aktywności zawodowej, sprawny rynek pracy, doskonalenie aktywnej polityki rynku pracy.

Produkt Finalny może być również stosowany w odniesieniu do innych grup wykluczonych społecznie i wymagających wsparcia, będzie to wymagało jedynie niewielkiej adaptacji w zakresie tematycznym – mechanizmy funkcjonowania nie ulegną zmianie.

8. Kamienie milowe II etapu projektu

DZIAŁANIA	TERMIN ROZPOCZĘCIA DZIAŁAŃ	TERMIN ZAKOŃCZENIA DZIAŁAŃ
Testowanie Modelu współpracy i E-narzędzia w praktyce	luty 2012	grudzień 2012
Monitoring i ewaluacja wewnętrzna – wyniki/ raport z testowania	styczeń 2012	grudzień 2012/ styczeń 2013
Finalne opracowanie Produktu i przekazanie go do walidacji	grudzień 2012	luty 2013
Upowszechnianie i włączanie do nurtu polityki Produktu Finalnego – konferencje i seminaria wojewódzkie	kwiecień 2013	listopad 2013
Ewaluacja zewnętrzna – wyniki/ raport z testowania	grudzień 2011	luty 2013

9. Analiza ryzyka

Identyfikacja potencjalnych zagrożeń:

- **Niedopasowanie E-narzędzia do rzeczywistych potrzeb użytkowników**

Prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożeń: 1

Wpływ ryzyka na realizację projektu: 1

Stopień zagrożenia: 1

Sposób ograniczenia najważniejszych zagrożeń:

- przeprowadzenie badań na etapie I realizacji Projektu: potrzeb i oczekiwań użytkowników i odbiorców, analiza warunków koniecznych do spełnienia dla prawidłowego funkcjonowania narzędzia
- aktywne włączenie użytkowników i odbiorców (przedstawicieli) w proces tworzenia narzędzia (zapewnienie realnego wpływu odbiorców i przede wszystkim użytkowników na kształt narzędzia) na etapie:
  - tworzenia wersji wstępnej – badanie potrzeb i oczekiwań użytkowników i odbiorców w trakcie badań prowadzonych w I etapie realizacji Projektu
  - testowania narzędzia (ocena narzędzia w trakcie badań monitoringowych i ewaluacyjnych, zbieranie i uwzględnianie, w ostatecznym kształcie, uwag i opinii o narzędziu) II etap realizacji Projektu

Identyfikacja potencjalnych zagrożeń:

- **Niechęć potencjalnych użytkowników do wdrożenia Modelu współpracy ... w praktyce**

Prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożeń: 2

Wpływ ryzyka na realizację projektu: 2

Stopień zagrożenia: 4

Sposób ograniczenia najważniejszych zagrożeń:

- ukazanie pozytywnych aspektów wdrożenia Modelu współpracy ... podczas działań upowszechniających (np. konferencji i seminariów, audycji radiowych, publikacji prasowych, w materiałach informacyjno-upowszechniających, etc.) w postaci: wymiernych efektów/ wskaźników, dobrych praktyk, etc.
- włączenie w akcję upowszechniającą i wdrażającą Produkt instytucji/ władz JST zwierzchnich wobec użytkowników, poprzez ukazanie pozytywnych aspektów wdrożenia Modelu współpracy ... podczas działań upowszechniających (np. konferencji i seminariów, audycji radiowych, publikacji prasowych, w materiałach informacyjno-upowszechniających, etc.) w postaci: wymiernych efektów/ wskaźników, dobrych praktyk, etc.
- przeprowadzenie badań na etapie I realizacji Projektu: potrzeb i oczekiwań użytkowników, analiza warunków koniecznych do spełnienia dla prawidłowego funkcjonowania narzędzia
- aktywne włączenie użytkowników w proces tworzenia Modelu ... , na etapie:
  - tworzenia wersji wstępnej – badanie potrzeb i oczekiwań użytkowników w trakcie badań prowadzonych w I etapie realizacji Projektu
  - testowania narzędzia (ocena narzędzia w trakcie badań monitoringowych i ewaluacyjnych, zbieranie i uwzględnianie, w ostatecznym kształcie, uwag i opinii o narzędziu), II etap realizacji Projektu

Identyfikacja potencjalnych zagrożeń:

- **Niedostateczny poziom wiedzy użytkowników z praktycznym (technicznym) stosowaniem E-narzędzia oraz błędy merytoryczne przy wdrażaniu Modelu współpracy ...**

Prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożeń: 2

Wpływ ryzyka na realizację projektu: 1

Stopień zagrożenia: 2

Sposób ograniczenia najważniejszych zagrożeń:

- organizacja szkoleń przygotowujących użytkowników do wdrożenia Modelu ... (etap II – testowanie)
- organizacja seminariów w formie warsztatów z praktycznego stosowania E-narzędzia oraz konferencji – przybliżających funkcjonowanie Modelu ... w praktyce - na etapie II upowszechnianie
- poradniki i instrukcje obsługi na stronach internetowych: projektu i Modelu ...
- w czasie realizacji Projektu i po jego zakończeniu dostępna będzie pomoc techniczna i merytoryczna w Biurze Projektu - kontakt telefoniczny lub e-mail
- opracowanie, wydanie i kolportaż informatorów i poradników dotyczących Produktu Finalnego
- aktywne włączenie użytkowników w proces tworzenia Modelu ... , na etapie:
  - tworzenia wersji wstępnej – badanie potrzeb i oczekiwań użytkowników w trakcie badań prowadzonych w I etapie realizacji Projektu
  - testowania narzędzia (ocena narzędzia w trakcie badań monitoringowych i ewaluacyjnych, zbieranie i uwzględnianie, w ostatecznym kształcie, uwag i opinii o narzędziu), II etap realizacji Projektu

Identyfikacja potencjalnych zagrożeń:

- **Niedostateczne zainteresowanie władz JST oraz decydentów wdrażaniem Produktu**

Prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożeń: 2

Wpływ ryzyka na realizację projektu: 2

Stopień zagrożenia: 4

Sposób ograniczenia najważniejszych zagrożeń:

- stworzenie Produktu użytecznego dla realizowanej polityki krajowej (Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia) poprzez rozwiązania adekwatne do działań priorytetowych: wzrost aktywności zawodowej, sprawny rynek pracy, doskonalenie aktywnej polityki rynku pracy,
- ukazywanie pozytywnych aspektów wdrożenia Modelu współpracy ... podczas działań upowszechniających (np. konferencji i seminariów, audycji radiowych, publikacji prasowych, w materiałach informacyjno-upowszechniających, etc.) w postaci: wymiernych efektów/ wskaźników, dobrych praktyk, etc.
- wykorzystanie mediów, jako czynnika kształtującego opinię publiczną – skupienie wokół Modelu ... osób publicznych i opiniotwórczych
- przedstawienie (za pomocą wsparcia ST) wypracowanego Produktu Finalnego decydentom na szczeblu krajowym (komisje sejmowe, MPiPS)

Identyfikacja potencjalnych zagrożeń:

- **Brak zaangażowania grup mających testować produkt**

Prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożeń: 1

Wpływ ryzyka na realizację projektu: 2

Stopień zagrożenia: 2

Sposób ograniczenia najważniejszych zagrożeń:

- przeprowadzenie badań na etapie I realizacji Projektu: potrzeb i oczekiwań użytkowników i odbiorców, analiza warunków koniecznych do spełnienia dla prawidłowego funkcjonowania narzędzia
- aktywne włączenie użytkowników i odbiorców (przedstawicieli) w proces tworzenia narzędzia (zapewnienie realnego wpływu odbiorców i przede wszystkim użytkowników na kształt narzędzia) na etapie:
  - tworzenia wersji wstępnej – badanie potrzeb i oczekiwań użytkowników i odbiorców w trakcie badań prowadzonych w I etapie realizacji Projektu
  - testowania narzędzia (ocena narzędzia w trakcie badań monitoringowych i ewaluacyjnych, zbieranie i uwzględnianie, w ostatecznym kształcie, uwag i opinii o narzędziu) II etap realizacji Projektu

- włączenie w akcję upowszechniającą i wdrażającą Produkt instytucji/ władz JST zwierzchnich wobec użytkowników, poprzez ukazanie pozytywnych aspektów wdrożenia Modelu współpracy ... podczas działań upowszechniających (np. konferencji i seminariów, audycji radiowych, publikacji prasowych, w materiałach informacyjno-upowszechniających, etc.) w postaci: wymiernych efektów/ wskaźników, dobrych praktyk, etc.
- profity finansowe: w projekcie przewidziano wynagrodzenie dla pracownika lokalnej niepublicznej instytucji uczestniczącej we współpracy (jednej na powiat), który w ramach testowania będzie prowadził indywidualne ścieżki wsparcia/ opiekował się zrekrutowaną do testowania grupą bezrobotnych – zapewnienie udziału w testowaniu niepublicznej instytucji rynku pracy lub instytucji pomocy społecznej
- profity finansowe: w projekcie przewidziano również wynagrodzenie dla lokalnego Eksperta/ Doradcy wspierającego niepubliczną instytucję rynku pracy lub instytucji pomocy społecznej, która w ramach testowania będzie prowadziła indywidualne ścieżki wsparcia/ opiekowała się zrekrutowaną do testowania grupą bezrobotnych – zachęcenie do udziału w testowaniu publicznej instytucji rynku pracy lub instytucji pomocy społecznej, z której będzie wywodził się Ekspert/ Doradca
- dobór i rekrutacja grup odbiorców będzie prowadzone w ścisłej współpracy /bezpośrednio realizowana/ przez instytucje publiczne udzielające wsparcia bezrobotnym (aspekt mobilizujący odbiorców)

Identyfikacja potencjalnych zagrożeń:

- **Brak chęci współpracy publicznych IRP i IPS z niepublicznymi IRP i IPS (NGO)**

Prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożeń: 2

Wpływ ryzyka na realizację projektu: 2

Stopień zagrożenia: 4

Sposób ograniczenia najważniejszych zagrożeń:

- na etapie testowania:
  - obligatoryjność udziału niepublicznych IRP i IPS jest w lokalnych grupach współpracy,
  - „promocja dobrych praktyk” – prezentacja sukcesów innych projektów realizowanych w analogicznych partnerstwach (np. partnerstwa w projektach systemowych z obszaru rynku pracy i pomocy społeczne realizowanych przez CRZL)
  - realny wpływ publicznych IRP i IPS na dobór współpartnera do testowania – selekcja/ wskazanie/ polecenie, etc. niepublicznego partnera będzie prowadzony w ścisłej współpracy z instytucjami publicznymi
- na etapie upowszechniania: „promocja dobrych praktyk” – prezentowanie sukcesu/ powodzenia wdrażania Modelu ... na etapie testowania w lokalnych grupach współpracy (uczestnictwo niepublicznych IRP i IPS jest obligatoryjne)
- kryteria rekrutacji użytkowników na etapie testowania zapewniają udział jedynie „poważnych partnerów” (będących w stanie udźwignąć ciężar nałożonych na nie zadań) ze strony niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej/ w tym NGO – tj. organizacji dysponującymi odpowiednimi zasobami ludzkimi i technicznymi (biuro, komputer, dostęp do Internetu); preferowany będzie dobór instytucji już ze sobą współpracujących

W celu zniwelowania prawdopodobieństwa pojawienia się wymienionych ryzyk, działania upowszechniające podjęte zostały już w fazie badawczej.

Zarządzanie ryzykiem powierzone zostało Koordynatorowi Merytorycznemu, którego obowiązkiem będzie monitorowanie występowania ewentualnych ryzyk i zapobieganie im.

LIDER

PARTNER

.....
Bogdan Socha

wiceprzewodniczący Zarządu Krajowego

.....
Arkadiusz Jońca

przewodniczący Zarządu Krajowego

Wykaz załączników do strategii wdrażania:

Załączniki podstawowe:

Załącznik nr 1

Opracowanie pt.: „Model współpracy publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej”

Załącznik nr 2

Raport wyjścia pt.: „Analiza potrzeb instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej (z uwzględnieniem organizacji pozarządowych)”

Załącznik nr 3

Raport wyjścia pt.: „Analiza potrzeb Odbiorców – raport zbiorczy”

Załącznik nr 4

E-narzędzie/ Lokalna Platforma Współpracy - opis funkcjonalności narzędzia informatycznego, stanowiącego element „Modelu współpracy publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej” (wraz z załącznikami)

Załączniki uzupełniające:

Załącznik nr 5: Wykaz powiatów, w których funkcjonuje platforma SEPI

Załącznik nr 6: Raport wyjścia „Analiza potrzeb osób bezrobotnych do 25 roku życia”

Załącznik nr 7: Raport wyjścia „Analiza potrzeb osób długotrwale bezrobotnych”

Załącznik nr 8: Raport wyjścia „Analiza potrzeb osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia”

Załącznik nr 9: Raport wyjścia „Analiza potrzeb osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych”

Załącznik nr 10: Raport wyjścia „Analiza potrzeb osób bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia”

Załącznik nr 11: Raport wyjścia „Analiza potrzeb osób bezrobotnych niepełnosprawnych”

Załącznik nr 12: Opracowanie pt.: „Specyfika modelowej współpracy publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych do 25 roku życia

Załącznik nr 13: Opracowanie pt. „Specyfika modelowej współpracy publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej w zakresie aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych

Załącznik nr 14: Opracowanie pt. „Specyfika modelowej współpracy publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia

Załącznik nr 15: Opracowanie pt. „Specyfika modelowej współpracy publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych

Załącznik nr 16: Opracowanie pt. „Specyfika modelowej współpracy publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia.

Załącznik nr 17: Opracowanie pt. „Specyfika modelowej współpracy publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych niepełnosprawnych.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt pt. „Model współpracy IRP i IPS narzędziem efektywnej aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych”

jest realizowany w partnerstwie przez:

Stowarzyszenie Ruch Społeczno-Samorządowy „Nasza Metropolia”

ul. Czapli 19a, 02-781 Warszawa

(Lider)

Stowarzyszenie „Nasza Inicjatywa”

al. Niepodległości 118a/17, 02-577 Warszawa

(Partner)

adres Biura Projektu: ul. Kopernika 30, lok. 514, 00-336 Warszawa, tel/fax 22 828 06 92